

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ

Cepheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba forma sua, cum Nymphis se comparat. Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam marinam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!»

Tum Cepheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet.

Repente Perseus calceis pennatis advolat; puellam videt et stupet forma puellae.

Perseus hasta beluam delet et Andromedam liberat. Cepheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Cepheus -i	(αρσενικό β')	=	ο Κηφέας (βασιλιάς της Αιθιοπίας)
Cassiope -es	(θηλυκό α')	=	η Κασσιόπη (σύζυγος του Κηφέα)
Andromeda -ae	(θηλυκό α')	=	η Ανδρομέδα (η κόρη του Κηφέα)
filia -ae	(θηλυκό α')	=	η θυγατέρα
habeo - habui - habitum - habere (2)		=	έχω
superbus -a -um	(επίθετο β')	=	ο περήφανος
forma -ae	(θηλυκό α')	=	ομορφιά, μορφή, σχήμα
suus -a -um	(κτητική αντων. γ' προσ.)	=	δικός του
Nympha -ae	(θηλυκό α')	=	η Νύμφη. (Εδώ:) οι Νηρηίδες
se	(προσωπ. αντων. γ' προσ.)		
comparo -avi -atum -are (1)		=	συγκρίνω
Neptunus -i	(αρσενικό β')	=	ο Ποσειδώνας
iratus -a -um	[επιθετικοποιημένη μτχ. παθητ. παρακειμ.]	=	ο εξοργισμένος
irascor, iratus sum, irasci	(αποθ.3)	=	οργίζομαι
ad	(πρόθεση) + Αιτιατική	=	προς..., για
Aethiopia -ae	(θηλυκό α')	=	η Αιθιοπία
urgeo, ursi, - , urgere (2)		=	σπρώχνω, ωθώ

ora -ae (θηλ.α')	=	η ακτή
marinus -a -um (επίθετο β')	=	ο θαλάσσιος
mare -is (ουδέτερο γ')	=	η θάλασσα
belua -ae (θηλυκό α')	=	το κήτος
qui - quae - quod (αναφ. αντων.)	=	ο οποίος, -α, -ο
noceo, nocui, nocitum, nocere (2)+δοτ.	=	βλάπτω, αφανίζω
oraculum -i (ουδέτερο β')	=	το μαντείο
respondeo, -ndi, -nsum, -ndere (2)	=	απαντώ
regius -a -um (επίθετο β')	=	βασιλικός
placeo, placui, placitum, placere (2) (+ δοτική)	=	αρέσω, είμαι αρεστός
tum (χρονικό επίρρημα)	=	τότε
hostia -ae (θηλυκό α')	=	σφάγιο για θυσία
deus -i (αρσενικό β')	=	θεός
scopulus -i (αρσενικό β')	=	ο βράχος
adligo, adligavi, adligatum, adligare (1)	=	δένω
moveo, movi, motum, movere (2) moveo me	=	μετακινώ, κινώ μετακινούμαι
repente (τροπικό επίρρ.)	=	αίφνης, ξαφνικά
Perseus -i (αρσενικό β')	=	ο Περσέας
calceus -i (αρσενικό β')	=	παπούτσι, μποτάκι, σανδάλι
pennatus -a -um (επίθετο β')	=	ο φτερωτός
advolo -avi -atum -are (1)	=	σπεύδω προς, κατευθύνομαι
puella -ae (θηλυκό α')	=	κοπέλλα
video, vidi, visum, videre (2)	=	βλέπω
et (συμπλεκτικός σύνδ.)	=	και
stupeo, stupui, --, stupere (2)	=	θαμπώνομαι
hasta -ae (θηλυκό α')	=	το δόρυ
deleo -evi -etum -ere (2)	=	καταστρέφω
libero -avi -atum -are (1)	=	ελευθερώνω
valde (ποσοτικό επίρρ.)	=	πολύ
gaudeo, gavisus sum, gaudere (2) (ημιαποθετικό)	=	χαίρομαι

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Κηφέας και η Κασσιόπη έχουν κόρη την Ανδρομέδα. Η Κασσιόπη περήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνεται με τις Νηρηίδες. Ο Ποσειδώνας οργισμένος στέλνει στην ακτή της Αιθιοπίας θαλασσινό κήτος, που αφανίζει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «Βασιλικό σφάγιο αρέσει στο θεό!» Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε βράχο· το κήτος κατευθύνεται

προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά καταφθάνει πετώντας με τα φτερωτά του σανδάλια ο Περσέας· βλέπει την κοπέλα και θαμπώνεται από την ομορφιά της. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με το δόρυ του και ελευθερώνει την Ανδρομέδα. Ο Κηφέας, η Κασσιόπη και οι κάτοικοι της Αιθιοπίας χαίρονται πάρα πολύ.

ΜΑΘΗΜΑ V

Silius Italicus, poeta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat. Multos in illis locis agros possidebat. Silius animum tenerum habebat. Gloriam Vergili studebat ingeniumque eius fovebat. Eum ut puer magistrum honorabat. Monumentum eius, quod Neapoli iacebat, pro templo habebat.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Silius -ii/-i (κλητ. Sili)(αρσενικό β')	=	ο Σίλιος
Italicus -a -um (επίθετο β')	=	ο Ιταλικός
epicus -a -um (επίθετο β')	=	ο επικός
vir - viri (αρσενικό β')	=	ο άνδρας
clarus -a -um (επίθετο β')	=	ο ένδοξος
septendecim (απόλυτο αριθμητικό)	=	17 (δεκαεπτά)
liber - libri (αρσενικό β')	=	το βιβλίο
Punicus -a -um (επίθετο β')	=	ο Καρχηδονιακός
secundus -a -um (τακτικό αριθμητικό)	=	δεύτερος
pulcher -chra -chrum (επίθετο β')	=	ο όμορφος
ultimus -a -um (επίθετο β')	=	ο τελευταίος
annus -i (αρσενικό β')	=	το έτος
vita -ae (θηλυκό α')	=	η ζωή
vivo - vixi - victum - vivere(3)	=	ζω
suus -a -um (κτητική αντωνυμία)	=	δικος του, δική του, δικό του
in (πρόθεση) + Αφαιρετική	=	στάση σε τόπο

Campania -ae	(θηλυκό α')	=	η Καμπανία
teneo - tenui - tentum - tenere (2)		=	κρατώ
me teneo		=	παραμένω
multus -a -um	(επίθετο β')	=	ο πολύς
locus -i (αρσ.β')	(ετερογενές)	=	ο τόπος
ille - illa - illud	(δεικτική αντωνυμία)	=	εκείνος
ager - agri	(αρσενικό β')	=	ο αγρός
possideo - possedi - possessum - possidere(2)		=	κατέχω
animus -i	(αρσενικό β')	=	η ψυχή
tener - tenera - tenerum (επίθετο β')		=	ευαίσθητος, τρυφερός
gloria -ae	(θηλυκό α')	=	η δόξα
Vergilius -ii/i (κλητ. Vergili)(αρσ. β')		=	ο Βιργίλιος
studeo, studui, - , studere (2) + Δοτ.		=	επιδιώκω
ingenium -ii/-i	(ουδέτερο β')	=	το πνεύμα
is - ea - id	(δεικτ. αντων.)	=	αυτός
foveo - fovi - fotum - fovere (2)		=	περιβάλλω με αγάπη
que	(εγκλιτ. μόριο)	=	και (τε)
ut	(παραβολ. σύνδ.)	=	όπως
puer - pueri	(αρσενικό β')	=	το παιδί
magister, magistri (αρσενικό β')		=	ο δάσκαλος
honoro -avi -atum -are (1)		=	τιμώ
monumentum -i	(ουδέτερο β')	=	το μνημείο
qui-quaе-quod	(αναφ. αντων.)	=	ο οποίος, -α, -ο
Neapolis -is	(θηλυκό γ')	=	η Νεάπολη
iaceo, iacui, iacitum, iacere (2)		=	κείμαι, βρίσκομαι
pro (πρόθεση) + Αφαιρετική		=	ως
templum -i	(ουδέτερο β')	=	ο ναός
habeo, habui, habitum, habere (2)		=	έχω, θεωρώ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα δεκαεφτά βιβλία του για το δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε στην Καμπανία. Στα μέρη εκείνα κατείχε πολλά αγροκτήματα. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Επιδίωκε (να φτάσει) τη δόξα του Βιργίλιου και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του. Τον τιμούσε, όπως ο μαθητής το δάσκαλο. Το μνημείο του που βρισκόταν στη Νεάπολη, θεωρούσε σα ναό.

ΜΑΘΗΜΑ VI

In ea civitate, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis. Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. Legum ministri sunt magistratus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus: sic enim liberi esse possumus.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

civitas -atis	(θηλυκό γ')	=	η πολιτεία
	[γεν. πληθυντ. -um/-ium]		
is-ea-id	(δεικτ. αντων.)	=	αυτός -ή -ό
qui- quae- quod	(αναφορική αντων.)	=	ο οποίος, η οποία, το οποίο
lex- legis	(θηλυκό γ')	=	ο νόμος
contineo- continui- contentum- continere	(2)	=	συγκρατώ, στερεώνω
bonus -a -um	(επίθετο β')	=	καλός
vir, viri	(αρσενικό β')	=	ο άνδρας
libenter	(τροπικό επίρ.)	=	πρόθυμα
servo -avi -atum -are	(1)	=	τηρώ, φυλάσσω
enim	(αιτιολογικός σύνδ.)	=	γιατί (γάρ) [σε κύριες προτάσεις]
fundamentum -i	(ουδέτερο β')	=	το θεμέλιο
libertas -atis	(θηλυκό γ')	=	η ελευθερία
fons - fontis	(αρσενικό γ')	=	η πηγή
aequitas -atis	(θηλυκό γ')(sing.tant.)	=	η δικαιοσύνη
mens -mentis	(θηλυκό γ')	=	ο νους
animus -i	(αρσενικό β')	=	η ψυχή
consilium -ii/-i	(ουδέτερο β')	=	η σκέψη
sententia-ae	(θηλυκό α')	=	η κρίση, η άποψη, η θέση
pono- posui- positum-ponere	(3)	=	τοποθετώ
ut	(παραβολικός σύνδ.)	=	όπως
corpus -oris	(ουδέτερο γ')	=	το σώμα
noster - nostra - nostrum	(κτητική αντων.)	=	δικός -δική -δικό μας
sine (πρόθεση) + Αφαιρ. ®	Εξαιρέση	=	χωρίς
sic	(τροπικό επίρ.)	=	έτσι
sto - steti - statum - stare	(1)	=	στέκομαι
minister , ministri	(αρσενικό β')	=	ο υπηρέτης

magistratus -us	(αρσενικό δ')	=	η αρχή, η εξουσία, ο άρχοντας
interpres - interpretis	(αρσ. & θηλ. γ')	=	ο ερμηνευτής
iudex -iudicis	(αρσενικό γ')	=	δικαστής
denique	(χρονικό επίρ.)	=	τελικά
omnis -is -e	(επίθετο γ')	=	όλος, ολόκληρος
servus -i	(αρσενικό β')	=	ο δούλος, ο υπηρέτης
liber -era -erum	(επίθετο β')	=	ο ελεύθερος
possum, potui, --, posse	(pot + sum)	=	μπορώ
sum, fui, -, esse		=	είμαι, υπάρχω

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Σ' αυτήν την πολιτεία, που την στερεώνουν οι νόμοι, οι καλοί πολίτες πρόθυμα τηρούν τους νόμους. Γιατί ο νόμος είναι θεμέλιο ελευθερίας, πηγή δικαιοσύνης. Ο νους και η ψυχή και η σκέψη και η κρίση της πολιτείας βρίσκονται στους νόμους. Όπως τα σώματά μας (δεστέκονται) χωρίς νου, έτσι και η πολιτεία δε στέκεται χωρίς νόμο. Οι άρχοντες είναι θεράποντες των νόμων, οι δικαστές ερμηνευτές των νόμων, τελικά όλοι είμαστε υπηρέτες των νόμων· γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι.

ΜΑΘΗΜΑ VII

Caesar propter frumenti inopiam legiones in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nerviiis hiemare iubet et tribus imperat in Belgis remanere. Legatos omnes frumentum in castra importare iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventare audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavere debetis; hostes enim de collibus advolare solent et caedem militum perpetrare possunt».

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Caesar -ris	(αρσενικό γ')	=	ο Καίσαρας
propter (πρόθ.)	+Αιτιατ.® αναγκ. αίτιο	=	εξαιτίας
inopia -ae	(θηλυκό α')	=	η έλλειψη
frumentum -i	(ουδέτερο β')	=	το σάρι, τα δημητριακά
legio -onis	(θηλυκό γ')	=	η λεγεώνα
in	(πρόθεση)+ Αφαιρ.	®	στάση σε τόπο.
hiberna -orum (pluralia tantum)	(ουδ. β')	=	το χειμερινό στρατόπεδο
multus -a -um	(επίθετο β')	=	ο πολύς
conloco -avi -atum -are(1)		=	εγκαθιστώ
ex	(πρόθεση)+ Αφαιρ.	®	διαιρεμένο όλο
qui - quae - quod	(αναφορική αντων.)	=	ο οποίος
quattuor	(άκλιτο απόλυτο αριθμ.)	=	τέσσερις, τέσσερα
Nervii -orum	(αρσενικό β')	=	οι Νέρβιοι, η χώρα των Νερβίων
	[pluralia tantum]		
hiemo -avi -atum -are (1)		=	ξεχειμωνιάζω
iubeo-iussi-iussum-iubere(2)			
	(+ αιτ.+τελ.απαρ.)	=	διατάζω
tres - tres - tria (απόλυτο αριθμητικό)		=	τρεις, τρία
impero-avi-atum-are(1) (+ δοτ.+τελ.απαρ.)		=	διατάζω
Belgae -arum	(αρσενικό α')	=	οι Βέλγοι, η χώρα των Βέλγων
	[pluralia tantum]		
remaneo, remansi, -- , remanere(2)		=	παραμένω
	μτχ. παθητ. Παρακ.: mansus, -a, -um		
legatus -i	(αρσενικό β')	=	ο διοικητής,ο αρχηγός της λεγεώνας
omnis -is -e	(επίθετο γ')	=	όλος
castrum -i	(ουδέτερο β')	=	το φρούριο
	ετερόσημο: castra -orum	=	το στρατόπεδο
importo -avi -atum -are(1) (in + porto)		=	φέρνω μέσα, εισάγω
miles -itis	(αρσενικό γ')	=	ο στρατιώτης
hic - haec - hoc	(δεικτική αντων.)	=	αυτός
verbum -i	(ουδέτερο β')	=	ο λόγος
admoneo-admonui-admonitum-admonere(2)		=	συμβουλευώ
hostis -is	(αρσενικό γ')	=	ο εχθρός
advento -avi -atum -are(1)		=	φτάνω, έρχομαι, πλησιάζω
	(θαμιστικό του advenio)		
audio - audivi - auditum - audire(4)		=	ακούω
audio + ειδ. απαρ.(έμμεση πληροφόρηση)		=	πληροφορούμαι
audio + κατηγ.μτχ. (άμεση πληροφόρηση)		=	ακούω, μαθαίνω
speculator -oris	(αρσενικό γ')	=	ο κατάσκοπος, ανιχνευτής
noster - nostra - nostrum (κτητ.αντων.)		=	ο δικός μας

is - ea - id	(δεικτ. αντων.)	=	αυτός
prope	(τοπικό επίρ.)	=	κοντά
	prope (πρόθεση) + Αιτιατ.	=	κοντά
nuntio -avi -atum -are(1)		=	αναγγέλλω.
vis	(θηλ. γ' - ελλειπτ.)	=	η δύναμη
caveo - cavi - cautum - cavere (2)		=	φυλάγομαι, προσέχω
debeo - debui - debitum - debere (2)		=	οφείλω, πρέπει
	[de + habeo]		
de	+ Αφαιρετική	®	κίνηση από τόπο
collis -is	(αρσενικό γ')	=	ο λόφος
caedes -is	(θηλυκό γ')	=	η σφαγή
perpetro -avi -atum -are(1)		=	κάνω, πράττω
	caedem perpetro	=	κατασφάζω
soleo - solitus sum - solere(2)(ημιαποθ.)		=	συνηθίζω

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Καίσαρας, εξαιτίας της έλλειψης σταριού, εγκαθιστά τις λεγεώνες σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Διατάζει τέσσερις απ' αυτές να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και τρεις διατάζει να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν στάρι μέσα στο στρατόπεδο. Συμβουλεύει τους στρατιώτες με αυτά τα λόγια: «Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί είναι κοντά. Πρέπει να φυλάγεστε από τη δύναμη των εχθρών· γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να εξορμούν από τους λόφους και μπορούν να κατασφάξουν τους στρατιώτες (διαπράξουν σφαγή των στρατιωτών).

ΜΑΘΗΜΑ XI

Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superavit et Saguntum vi expugnavit. Postea Alpes, quae Italiam ab Gallia seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit et delevit. Populus Romanus cladem Cannensem pavidus audivit. In agro Falerno

Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedit. Postquam XIV annos in Italia complevit, Carthaginienses eum in Africam revocaverunt. Ibi Hannibal bellum cum Romanis componere frustra cupivit. Denique cum P. Scipione apud Zamam dimicavit, sed Romani victoriam reportaverunt.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Hannibal -is	(αρσενικό γ')	= ο Αννίβας
dux - ducis	(αρσενικό γ')	= στρατηγός, αρχηγός
Carthaginiensis -is -e	(επίθετο γ')	= ο Καρχηδόnius
VI (sex)	(άκλιτο απόλ. αριθμ.)	= έξι
XX (viginti)	(άκλιτο απόλ. αριθμ.)	= είκοσι
annus -i	(αρσενικό β')	= έτος, χρόνος
nascor-natus sum-nasci	(αποθ.3)	= γεννιέμαι
	natus -a -um ® μτχ. παρακειμένου.	
	nasciturus -a -um ® μτχ. μέλλοντα	
omnis -is -e	(επίθετο γ')	= ολόκληρος
gens, gentis	(θηλυκό γ')	= γένος, έθνος, λαός
Hispania -ae	(θηλυκό α')	= η Ισπανία
bellum -i	(ουδέτερο β')	= πόλεμος
supero -avi -atum -are (1)		= νικώ, υπερισχύω
Saguntum -i	(ουδέτερο β')	= Σάγουντο
vis	(ελλειπ.) (θηλυκό γ')	= δύναμη
expugno -avi -atum -are (1)		= εκπορθώ, κυριεύω
postea	(χρονικό επίρρημα)	= έπειτα
ab + Αφαιρετική		= από
Italia -ae (sing.tantum)	(θηλυκό α')	= Ιταλία
Gallia -ae (sing.tantum)	(θηλυκό α')	= Γαλατία
Alpes -ium	(θηλυκό γ')	= οι Άλπεις
	(σπν. στον ενικό: Alpis, Alpis, --, Alpem(-en), --, Alpe)	
seiungo, seiunxi, seiunctum, seiungere (3)		= (δια)χωρίζω
elephas -ntis	(αρσενικό γ')	= ελέφαντας
	elephantus -i (αρσ.β') (abundantia)	
transeo, transi(v)i, transitum, transire(4)		= διέρχομαι, περνώ
populus -i	(αρσενικό β')	= ο λαός
Romanus -a -um	(επίθετο β')	= Ρωμαϊκός
ubi	(χρονικός σύνδεσμος)	= ευθύς ως...μόλις

apud	(πρόθεση) + Αιτιατική=	πλησίον
Ticinus -i	(αρσενικό β')	= Τίκινος (ποταμός)
Trebia -ae	(αρσενικό α')	= ο ποταμός Τρεβίας
Trasumenus -i	(αρσενικό β')	= η λίμνη Τρασιμένη
Cannae -arum (pl.tant)(θηλυκό α')		= οι Κάννες
copia -ae	(θηλυκό α')	= η αφθονία
Ετερόσημο: copiae -arum		= στρατ. δυνάμεις
profligo -avi -atum -are (1)		= καταβάλλω, κατατροπώνω
deleo, deleui, deletum, delere (2)		= καταστρέφω
Cannensis -is -e	(επίθετο γ')	= ο των Καννών
clades -is	(θηλυκό γ')	= καταστροφή, συντριβή
pavidus -a -um	(επίθετο β')	= τρομαγμένος, έντρομος
audio, audivi, auditum, audire (4)		= ακούω
ager, agri	(αρσενικό β')	= αγρός
ager Falernus ®	Φαλερνός αγρός, περιοχή της Καμπανίας.	
insidiae-arum (plur.tant)(θηλυκό α')		= παγίδα, ενέδρα
Fabius-ii/i	(αρσενικό β')	= Φάβιος
Maximus -i	(αρσενικό β')	= Μάξιμος
expedio -i(v)i -itum -ire (4)		= απελευθερώνω
expedio me		= ξεφεύγω, ξεγλυστρώ
postquam (χρονικός σύνδ.)		= όταν, αφού
XIV (quattuordecim)(άκλιτο απόλ. αριθμ.)=		δεκατέσσερα
annus -i	(αρσενικό β')	= χρόνος, έτος
compleo, complevi, completum, complere (2)=		γεμίζω, συμπληρώνω
Carthaginienses -ium (ουσιαστικό γ')		= οι Καρχηδόνιοι
voco -avi -atum -are (1)		= καλώ
revoco -avi -atum -are (1)		= ανακαλώ
ibi (τοπικό επίρρημα)		= εκεί
bellum -i	(ουδέτερο β')	= πόλεμος
compono, composui, compositum, componere (3)=		τελειώνω
compono bellum		= τελειώνω τον πόλεμο (με συνθήκη)
frustra	(τροπικό επίρρημα)	= μάταια
cupio, cupi(v)i, cupitum, cupere (15 -io)(3)=		επιθυμώ
denique	(χρονικό επίρρημα)	= τελικά
apud (πρόθεση) + Αιτιατική		= πλησίον
Zama -ae	(θηλυκό α')	= η Ζάμα
dimico -avi -atum -are (1)		= αγωνίζομαι
victoria -ae	(θηλυκό α')	= η νίκη
reporto -avi -atum -are (1)		= κερδίζω
Publius - Publii/-i (αρσενικό β')		= Πόπλιος
Scipio Scipionis	(αρσενικό γ')	= Σκιπίωνας

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Αννίβας, ο Καρχηδόνιος στρατηγός, σε ηλικία εικοσιέξι χρονών, νίκησε όλα τα έθνη της Ισπανίας με πόλεμο και κυρίεψε το Σάγουντο με τη βία. Έπειτα πέρασε με ελέφαντες τις Άλπεις, που χωρίζουν την Ιταλία από τη Γαλατία. Μόλις βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων κοντά στον ποταμό Τίκινο, στον ποταμό Τρεβία, στη λίμνη Τρασιμένη και τις Κάννες και τις εξολόθρευσε. Ο Ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε έντρομος την καταστροφή στις Κάννες. Στον Φαλερνό αγρό ο Αννίβας ξέφυγε από την ενέδρα του Φάβιου Μάξιμου. Αφού συμπλήρωσε δεκατέσσερα χρόνια στην Ιταλία, οι Καρχηδόνιοι τον ανακάλεσαν στην Αφρική. Εκεί, μάταια ο Αννίβας επεδίωξε να τελειώσει με συνθήκη τον πόλεμο με τους Ρωμαίους. Τελικά αγωνίστηκε με τον Π. Σκιπίωνα κοντά στη Ζάμα, αλλά οι Ρωμαίοι κέρδισαν τη νίκη.

ΜΑΘΗΜΑ XIII

Sulpicius Gallus legatus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerebat. Serena nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratione et de stellarum lunaeque statu ac motibus disputavit eoque modo exercitum alacrem in pugnam misit. Sic liberales artes Galli aditum ad illustrem illam Paulianam victoriam dederunt. Quia ille metum exercitus Romani vicerat, imperator adversarios vincere potuit!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

legatus -i (αρσεν.β) = Ὠύπαρχος (εδώ)

adversus (πρόθεση) + Αιτιατική	=	εναντίον
ή adversum ®εχθρική διάθεση)		
rex - regis	(αρσενικό γ')	= βασιλιάς
Perses -ae	(αρσενικό α')	= ο Περσέας
	(κλίνεται παρόμοια με το Anchises -ae)	
bellum -i	(ουδέτερο β')	= πόλεμος
gero, gessi, gestum, gerere (3)		= διεξάγω, κάνω
serenus -a -um	(επίθετο β')	= ξάστερος, καθαρός
nox, noctis	(θηλυκό γ')	= η νύκτα
	αφαιρ. ενικού: nocte και noctu	
subito	(τροπικό επίρρημα)	= ξαφνικά
luna -ae	(θηλ. α') (sing. tantum)	= σελήνη
deficio, defeci, defectum, deficere (3)(15 -io)		= χάνομαι
ob (πρόθεση) + Αιτιατική		= εξαιτίας
repentinus -a -um (επίθετο β')		= αιφνίδιος, ξαφνικός
monstrum -i	(ουδέτερο β')	= θέαμα παράξενο
terror, terroris	(αρσενικό γ')	= φόβος, τρόμος
animus -i	(αρσενικό β')	= ψυχή
miles -itis	(αρσενικό γ')	= στρατιώτης
invado, invasi, invasum, invadere (3)		= εισέρχομαι
exercitus -us	(αρσενικό δ')	= στρατός
fiducia -ae	(θηλυκό α')	= εμπιστοσύνη, ηθικό
amitto, amisi, amissum, amittere (3)		= χάνω
tum	(χρονικό επίρρημα)	= τότε
de (πρόθεση) + Αφαιρετική (αναφορά)		= περί...
caelum -i (ουδέτερο β')		= ουρανός
	Πληθ: caeli -orum (αρσεν. β') (ετερογενές)	
ratio -onis	(θηλυκό γ')	= φύση, λογική
stella -ae	(θηλυκό α')	= το αστέρι
status -us	(αρσενικό δ')	= η στάση
motus -us	(αρσενικό δ')	= η κίνηση
disputo -avi -atum -are (1)		= μιλώ για...
is - ea - id	(δεικτική αντωνυμία)	= αυτός -ή -ό
modus -i	(αρσενικό β')	= τρόπος
ac ® atque (συμπλεκτικός σύνδεσμος)		= και
alacer, alacris, alacre (επίθετο γ')		= πρόθυμος
pugna -ae	(θηλυκό α')	= μάχη
mitto, misi, missum, mittere (3)		= στέλνω
sic	(τροπικό επίρρημα)	= έτσι
liberalis -is -e	(επίθετο γ')	= ελευθέριος
ars, artis	(θηλυκό γ')	= η τέχνη
aditus -us	(αρσενικό δ')	= είσοδος, πέρασμα
illustris -is -e	(επίθετο γ')	= επιφανής, ένδοξος

ille, illa, illud	(δεικτική αντωνυμία)	=	εκείνος
victoria -ae	(θηλυκό α')	=	η νίκη
do, dedi, datum, dare (1)		=	δίνω
Paulianus -a -um	(επίθετο β')	=	ο του Παύλου
quia	(αιτιολογικός σύνδεσμος)	=	επειδή
metus -us	(αρσενικό δ')	=	φόβος
vinco, vici, victum, vincere (3)		=	νικώ
imperator -ris	(αρσενικό γ')	=	στρατηγός
adversarius -ii	(αρσενικό β')	=	αντίπαλος, εχθρός
possum, potui, --, posse	+ τελικό απαρ.	=	μπορώ να...

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Σουλπίκιος Γάλλος, ήταν ύπαρχος του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου, ο οποίος διεξήγε πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. Μια ξάστερη νύχτα, ξαφνικά, η σελήνη είχε χαθεί· εξαιτίας του ξαφνικού φοβερού θεάματος τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει το ηθικό του. Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος μίλησε για τη φύση του ουρανού και για τη στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης και με αυτόν τον τρόπο έστειλε το στρατό στη μάχη με αναπτερωμένο το ηθικό. Έτσι οι ελευθέρια τέχνες του Γάλλου άνοιξαν το δρόμο για την περίλαμπρη εκείνη νίκη του Παύλου. Επειδή εκείνος είχε νικήσει τον φόβο του Ρωμαϊκού στρατού, ο στρατηγός μπόρεσε να νικήσει τους αντιπάλους.

ΜΑΘΗΜΑ XIV

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antonii fuerat, Athenas confugit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimavit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalida, similem effigiei mortui. Quem simul aspexit Cassius, timorem concepit nomenque eius audire cupivit. Respondit ille se esse Orcum. Tum terror Cassium

concussit et e somno eum excitavit. Cassius servos in clamavit et de homine eos interrogavit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniavit. Paucis post diebus res ipsa fidem somnii confirmavit. Nam Octavianus supplicio capitis eum adfecit.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

bellum -i	(ουδέτερο β')	= ο πόλεμος
Actiacus -a -um	(επίθετο β')	= ο του Ακτίου
post	(χρονικό επίρρημα)	= έπειτα
post (πρόθεση) + Αιτιατική		= μετά
Parmensis -is -e	(επίθετο γ')	= ο από την Πάρμα
Athenae -arum (θηλυκό α')(plur. tantum)		= η Αθήνα
exercitus -us	(αρσενικό δ')	= ο στρατός
confugio, confugi, --, confugere (3) (15 -io)		= καταφεύγω
ibi	(τοπικό επίρρημα)	= εκεί
vix	(χρονικό επίρρημα)	= μόλις
animus -i	(αρσενικό β')	= ψυχή, φρόνημα
sollicitus -a -um	(επίθετο β')	= ταραγμένος
cum		(χρονικός σύνδεσμος)
somnus -i	(αρσενικό β')	= ο ύπνος
repente	(τροπικό επίρρημα)	= ξαφνικά
appareo, apparui, apparitum, apparere (2)		= εμφανίζομαι
species, speciei	(θηλυκό ε')	= η μορφή
horrendus -a -um	(επίθετο β')	= φρικτός
existimo (1)		= νομίζω
venio, veni, ventum, venire (4)		= φτάνω, έρχομαι
homo, hominis	(αρσενικό γ')	= άνθρωπος
ingens, ingentis	(επίθετο γ')	= τεράστιος, πελώριος
magnitudo, magnitudinis (θηλυκό γ')		= μέγεθος
facies -ei	(θηλυκό ε')	= πρόσωπο
squalidus -a -um (επίθετο β')		= βρώμικος
similis -is -e	(επίθετο γ')	= όμοιος
effigies -ei	(θηλυκό ε')	= εικόνα, μορφή
mortuus -i	(αρσενικό β')	= νεκρός
	(μτχ. παθητ. παρακ. του morior, mortuus sum, mori, αποθ.3)	
simul	(χρονικός σύνδεσμος)	= όταν, ευθύς
aspicio,-pexi,-pectum,-picere (3)(15 -io)		= παρατηρώ
timor -ris	(αρσενικό γ')	= ο φόβος

concupio, concepi, conceptum, concipere (3)=καταλαμβάνω (15 -io)		
nomen -inis	(ουδέτερο γ')	= όνομα
cupio, cupi(v)i, cupitum, cupere (3)(15-io)=		επιθυμώ
audio, audi(v)i, auditum, audire (4)		= ακούω
respondeo-respon-di-responsum-respondere (2)=απαντώ		
ille, illa, illud	(δεικτική αντωνυμία)	= εκείνος
Orcus -i	(αρσενικό β')	= Πλούτων
terror -oris	(αρσενικό γ')	= τρόμος
concutio, concussi, concussum, concutere (3)=συνταράζω(cum + quatio) (15 -io)		
excito -avi -atum -are (1)		= σηκώνω
servus -i	(αρσενικό β')	= ο υπηρέτης
inclamo -avi -atum -are (1)		= καλώ, φωνάζω
de (πρόθεση) + Αφαιρετική (αναφορά)		= περί...
interrogo -avi -atum -are (1)		= ρωτώ, ζητώ να μάθω
nemo (αόριστη ουσιαστ. αντωνυμία)		= κανείς
video, vidi, visum, videre (2)		= βλέπω
iterum	(χρονικό επίρρημα)	= ξανά
idem, eadem, idem (δεικτ.επαναλ.αντων)=		ο ίδιος
somnio, somniavi, somniatum, somniare (1)=ονειρεύομαι		
paucus -a -um	(επίθετο β')	= λίγος
dies, diei	(αρσενικό ε')	= η μέρα
res, rei	(θηλυκό ε')	= πράγμα
ipse, ipsa, ipsum (οριστική αντωνυμία)		= ο ίδιος
fides -ei	(θηλυκό ε')(sing. tant.)	= πίστη, αξιοπιστία
somnium -ii/-i	(ουδέτερο β')	= το όνειρο
confirmo-avi-atum-are (1)		= επιβεβαιώνω
Octavianus -i	(αρσενικό β')	= Οκταβιανός
supplicium -ii/-i	(ουδέτερο β')	= τιμωρία
ετερόσημο: supplicia -orum		= λατρεία, προσευχές
caput, capitis	(ουδέτερο γ')	= το κεφάλι
adfacio/(afficio)-adfec-i-adfectum-adficere (3)= περιβάλλω		

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Μετά τη ναυμαχία στο Ακτιο, ο Κάσσιος από την Πάρμα, ο οποίος είχε υπηρετήσει στο στρατό του Μάρκου Αντώνιου, κατέφυγε στην Αθήνα. Εκεί, μόλις είχε παραδώσει την ταραγμένη του ψυχή στον ύπνο, όταν ξαφνικά εμφανίστηκε σε αυτόν φρικιαστική μορφή. Νόμιζε ότι ερχόταν εναντίον του άνθρωπος εξαιρετικά μεγαλόσωμος και με βρώμικη όψη, όμοιος με εικόνα νεκρού. Μόλις τον είδε ο Κάσσιος, τον κατέλαβε φόβος και θέλησε να μάθει το όνομά του. Εκείνος απάντησε ότι ήταν ο Πλούτωνας. Τότε τρόμος συντάραξε τον Κάσσιο και τον ξύπνησε. Ο Κάσσιος φώναξε τους δούλους και τους ρώτησε για τον άνδρα. Εκείνοι δεν είχαν δει κανέναν. Ο Κάσσιος παραδόθηκε για

δεύτερη φορά στον ύπνο και ονειρεύτηκε την ίδια μορφή. Μετά από λίγες μέρες τα ίδια τα γεγονότα (η ίδια η πραγματικότητα) επιβεβαίωσαν (-σε) την αξιοπιστία του ονείρου. Δηλαδή ο Οκταβιανός του επέβαλε την ποινή του θανάτου.

ΜΑΘΗΜΑ XV

Germanorum vita omnis in venationibus atque in studiis rei militaris consistit.

Germani non student agriculturae; lacte, caseo et carne nutriuntur. Locis

frigidissimis pelles solum habent et in fluminibus lavantur. Cum civitas bellum gerit,

magistratus creantur cum vitae necisque potestate. Equestribus proeliis saepe ex

equis desiliunt ac pedibus proeliantur: ephippiorum usus res turpis et iners habetur.

Vinum a mercatoribus ad se importari non sinunt, quod ea re, ut arbitrantur,

remollescunt homines atque effeminantur.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Germani -orum	(αρσενικό β')	(plur.tantum)=	οι Γερμανοί
vita -ae	(θηλυκό α')	=	η ζωή
omnis -is -e	(επίθετο γ')	=	ολόκληρος
venatio -onis	(θηλυκό γ')	=	κυνήγι
studium -ii/-i	(ουδέτερο β')	=	φροντίδα, σπουδή
res, rei	(θηλυκό ε')	=	πράγμα
militaris -is -e	(επίθετο γ')	=	στρατιωτικός
res militaris		=	τα στρατιωτικά
consisto, constitui, --, consistere	(3)	=	συνίσταμαι, περιορίζομαι (cum + sisto)
studeo, studui, --, studere	(2)	=	ενδιαφέρομαι, καλλιεργώ, επιδιώκω +δοτική
agricultura -ae	(θηλυκό α')	(sing.tantum)=	η γεωργία
lac, lactis	(ουδέτερο γ')	(sing.tantum)=	το γάλα

caseus -i	(αρσενικό β')	(sing.tantum)= τυρί
caro, carnis	(θηλυκό γ')	= κρέας
colo, colui, cultum, colere	(3)	= καλλιιεργώ
nutrio, nutrivī, nutritum, nutrire	(4)	= (ανα)τρέφω
locus -i	(αρσεν.β')(ετερογενές)	= τόπος
frigidus -a -um	(επίθετο β')	= παγωμένος
pellis -is	(θηλυκό γ')	= δέρμα
solum	(ποσοτικό επίρρημα)	= μόνο
habeo, habui, habitum, habere	(2)	= έχω, (εδώ)φορώ
flumen -inis	(ουδέτερο γ')	= ο ποταμός
lavo, lavi, lautum (lavatum), lavare	(1)	= πλένω
civitas -tis	(θηλυκό γ')	= πολιτεία
(γενική πληθυντ. -um/ -ium)		
gero, gessi, gestum, gerere	(3)	= διεξάγω
bellum -i	(ουδέτερο β')	= ο πόλεμος
magistratus -us	(αρσενικό δ')	= άρχοντας
creo, creavi, creatum, creare	(1)	= εκλέγω
nex, necis	(θηλυκό γ')	= θάνατος
potestas -tatis	(θηλυκό γ')	= δυνατότητα
equester -stris -stre	(επίθετο γ')	= ιππικός
proelium ii/-i	(ουδέτερο β')	= η μάχη
saepe	(χρονικό επίρρημα)	= συχνά
equus -i	(αρσενικό β')	= ίππος, άλογο
desilio, desilui, (σπάνια desultum), desilire	(4)	=πηδώ κάτω
pes, pedis	(αρσενικό γ')	= πόδι
proelior, proeliatum sum, proeliari	(αποθ. 1)	= μάχομαι, πολεμώ
ephippium -ii/-i	(ουδέτερο β')	= σέλα
usus -us	(αρσενικό δ')	= χρήση
turpis -is -e	(επίθετο γ')	= αισχρός
iners, inertis	(μονοκ. επίθετο γ')	= άπραγος, μαλθακός
vinum -i	(ουδέτερο β')	= κρασί
mercator -oris	(αρσενικό γ')	= έμπορος
importo -avi -atum -are	(1)	= εισάγω, μεταφέρω μέσα
sino, sivi, situm, sinere	(3)+ τελ.απαρ.	= επιτρέπω να...
quod	(αιτιολ.σύνδ.)	= επειδή
arbitror, arbitratus sum, arbitrari	(αποθ. 1)	= νομίζω
remollesco, --, --, remollescere	(3)	= γίνομαι μαλθακός
homo, hominis	(αρσενικό γ')	= άνθρωπος
effemino -avi -atum -are	(1)	= εκθηλύνω, κάνω κάτι θηλυπρεπές

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ολόκληρη η ζωή των Γερμανών περιορίζεται στο κυνήγι και στη σπουδή των στρατιωτικών. Οι Γερμανοί δεν ασχολούνται με τη γεωργία· τρέφονται με γάλα, τυρί και κρέας. Σε περιοχές πάρα πολύ παγωμένες (αν και ζουν), φορούν μόνο δέρματα και πλένονται στους ποταμούς. Κάθε φορά που η πολιτεία διεξάγει πόλεμο, εκλέγονται άρχοντες με εξουσία ζωής και θανάτου. Κατά τις ιππομαχίες συχνά πηδούν από τα άλογα και μάχονται πεζοί· η χρήση σελών θεωρείται πράγμα αισχρό και μαλθακό. Δεν επιτρέπουν να εισάγεται στη χώρα τους κρασί από εμπόρους, γιατί εξαιτίας αυτού, όπως πιστεύουν, οι άνθρωποι γίνονται μαλθακοί και εκθηλύνονται.

ΜΑΘΗΜΑ XX

Claudius quinquagesimo anno aetatis suae imperium cepit mirabili quodam casu. Exclusus ab insidiatoribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumore caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit. Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnovit; extractum imperatorem eum salutavit. Hinc ad commilitones suos eum adduxit. Ab his in castra delatus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moriturum eum miseratur. Postero die Claudius imperator factus est.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Claudius -ii/-i (αρσενικό β') = Κλαύδιος
quinquagesimus -a -um(τακτικό αριθμητικό)=πεντηκοστός

annus -i	(αρσενικό β')	=	έτος
aetas, aetatis	(θηλυκό γ')	=	ηλικία, εποχή
	(γεν. πληθ.-um/-ium)		
suus -a -um	(κτητ. αντων. γ' προς.)=		δικός (του,της,του)
imperium -ii/-i	(ουδέτερο β')	=	εξουσία
capio, cepi, captum, capere (3)	(15 σε -io)=		πιάνω, λαμβάνω παίρνω
casus -us	(αρσενικό δ')	=	τυχαίο γεγονός
quidam, quaedam, quoddam		=	κάποιος
	(αόρ.επιθ.αντων.)		
mirabilis -is -e	(επίθετο γ')	=	αξιοθαύμαστος, περίεργος, παράδοξος
claudio, clausi, clausum, claudere (3)		=	κλείνω
excludo, exclusi, exclusum, excludere (3)		=	διώχνω
insidiator -oris	(αρσενικό γ')	=	συνωμότης, δολοφόνος
Caligula -ae	(αρσενικό α')	=	Καλιγούλας
recedo, recessi, recessum, recedere (3)		=	αποσύρομαι, καταφεύγω
diaeta -ae	(θηλυκό α')	=	θερινή κατοικία
nomen -inis	(ουδέτερο γ')	=	όνομα
Hermaeum -i	(ουδέτερο β')	=	το Ερμαίο
paulus -a -um	(επίθετο β')	=	λίγος
rumor -oris	(αρσενικό γ')	=	φήμη, τα νέα
caedes, caedis	(θηλυκό γ')	=	σφαγή
exterreo-exterri-exterrium-extertere (2)		=	τρομοκρατώ
prorepro, prorepsi, proreptum, prorepere(3)		=	σέρομαι προς...
solarium -ii/-i	(ουδέτερο β')	=	το λιακωτό
inter (πρόθεση) + Αιτιατική		=	ανάμεσα, μεταξύ
velum -i	(ουδέτερο β')	=	κουρτίνα, παραπέτασμα
praetendo-praetendi-praetentum-praetendere(3)		=	τεντώνω
	+ δοτική		
foris -is	(θηλυκό γ')	=	πόρτα
	(συνήθως απαντά στον πληθυντικό fores -ium)		
abdo, abdididi, abditum, abdere (3)		=	κρύβω
	abdo me	=	κρύβομαι
miles, militis	(αρσενικό γ')	=	στρατιώτης
discurro, discurri (σπάνια discucurri), discursum, discurrere (3)		=	τρέχω εδώ κι εκεί
pes, pedis	(αρσενικό γ')	=	το πόδι
animadverto, animadverti, animadversum, animadvertere(3)		=	προσέχω, παρατηρώ
lateo, latui, --- , latere (2)		=	κρύβομαι, λανθάνω
adgnosco, adgnovi, adgnitum, adgnoscere(3)		=	αναγνωρίζω
extraho, extraxi, extractum, extrahere (3)		=	τραβώ, σύρω έξω
imperator -ris	(αρσενικό γ')	=	αυτοκράτορας

saluto (1)		=	προσαγορεύω, χαιρετίζω
hinc	(τοπικό επίρρημα)	=	από εκεί
commilito -onis	(αρσενικό γ')	=	στρατιώτης, σύντροφος
adduco, adduxi, adductum, adducere (3)		=	οδηγώ προς
defero, detuli, delatum, deferre (3)		=	μεταφέρω
tristis -is -e	(επίθετο γ')	=	θλιμμένος
trepidus -a -um	(επίθετο β')	=	έντρομος
dum	(χρονικός σύνδεσμος)	=	ενώ
obvius -a -um	(επίθετο β')	=	αντίθετος, ενάντιος
turba -ae	(θηλυκό α')	=	όχλος, το πλήθος
quasi	(παραβολ. επίρρημα)	=	σαν να
morior, mortuus sum, mori (αποθ.3)(15-io)=		=	πεθαίνω
(μετοχή Μέλλοντα: moriturus -a -um)			
miseror, miseratus sum, miserari (αποθ.1)=		=	οικτίρω, λυπάμαι
posterus -a -um	(επίθετο β')	=	ο επόμενος
dies - diei	(αρσενικό ε')	=	ημέρα
fio, factus sum, fieri		=	γίνομαι
	(παθητικό του facio)		

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Κλαύδιος, στο πενήτηκοστό έτος της ηλικίας του, πήρε (κατέλαβε) την εξουσία χάρη σε κάποιο παράδοξο τυχαίο περιστατικό. Όταν διώχθηκε από τους δολοφόνους του Καλιγούλα, είχε καταφύγει σε μια θερινή κατοικία, της οποίας το όνομα είναι Ερμαίο. Μετά από λίγο, επειδή τρόμαξε από τη φήμη της σφαγής, σύρθηκε (έρποντας) προς το πιο κοντινό λιακωτό και κρύφτηκε ανάμεσα στις κουρτίνες, που κρέμονταν στις πόρτες. (Κάποιος) στρατιώτης ενώ έτρεχε εδώ κι εκεί παρατήρησε τα πόδια του· τον αναγνώρισε που κρυβόταν· (και) αφού τον τράβηξε έξω, τον αναγόρευσε αυτοκράτορα. Από εκεί τον οδήγησε προς τους συντρόφους του. Από αυτούς μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο λυπημένος κι έντρομος, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε τον έκλαιγε σαν μελλοθάνατο. Την επόμενη μέρα ο Κλαύδιος έγινε (αναγορεύτηκε) αυτοκράτορας.

ΜΑΘΗΜΑ XXI

Brenno duce Galli, apud Alliam flumen deletis legionibus Romanorum, everterunt urbem Romam praeter Capitolium, pro quo immensam pecuniam acceperunt. Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure divisam, absens dictator est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Brennus -i	(αρσενικό β')	=	Βρέννος
dux, ducis	(αρσεν. και θηλυκό γ')	=	αρχηγός, στρατηγός
Gallus -i	(αρσενικό β')	=	ο Γαλάτης
apud (πρόθεση) +	Αιτιατική	=	κοντά
	τοπικά πλησίον)		
Allia -ae	(θηλυκό α')	=	Αλίας
flumen -inis	(ουδέτερο γ')	=	ο ποταμός
deleo, deleui, deletum, delere (2)		=	καταστρέφω
legio -onis	(θηλυκό γ')	=	λεγεώνα
Romani -orum	(αρσενικό β')	=	οι Ρωμαίοι
evertō, everti, eversum, evertere (3)		=	καταστρέφω εντελώς

urbs -is	(θηλυκό γ')	=	η πόλη
Roma -ae	(θηλυκό α')	=	η Ρώμη
praeter (πρόθεση) + Αιτιατική		=	εκτός
Capitolium -ii/-i	(ουδέτερο β')	=	Καπιτώλιο
pro (πρόθεση) + Αφαιρετική		=	σαν αντάλλαγμα
qui, quae, quod	(αναφορική αντωνυμία)	=	ο οποίος
immensus -a -um	(επίθετο β')	=	τεράστιος
pecunia -ae	(θηλυκό α')	=	τα χρήματα
accipio, accepi, acceptum, accipere (3)(15-io)		=	δέχομαι
tum	(χρονικό επίρρημα)	=	τότε
Camillus -i	(αρσενικό β')	=	ο Κάμιλλος
diu	(χρονικό επίρρημα)	=	για πολύ
Ardea -ae	(θηλυκό α')	=	Αρδέα
in (πρόθεση) + Αφαιρετική (στάση σε τόπο)		=	σε...
exilium -ii/-i	(ουδέτερο β')	=	εξορία
propter (πρόθεση) + Αιτιατική		=	εξαιτίας
	(εξωτερικό αναγκαστικό αίτο)		
Veientanus -a -um	(επίθετο β')	=	ο των Βηίων
praeda -ae	(θηλυκό α')	=	λεία
aequus -a -um	(επίθετο β')	=	ίσος, δίκαιος
ius, iuris	(ουδέτερο γ')	=	το δίκαιο
	aequo iure	=	ακριβοδίκαια
divido-divisi-divisum-dividere (3)		=	μοιράζω
absens:	μετοχή ενεστώτα του ρήματος:		
	absum, abfui ή afui, abesse	=	απουσιάζω
dictator -oris	(αρσενικό γ')	=	δικτάτορας, αρχιστράτηγος
fio, factus sum, fieri	(ανώμαλο)	=	γίνομαι
iam	(χρονικό επίρρημα)	=	ήδη, πια
abeo, abi(v)i, abitum, abire (4)		=	φεύγω
sequor, secutus sum, sequi (αποθετ. 3)		=	ακολουθώ
interimo, interemi, interemptum, interimere		=	εξολοθρεύω
	(inter + emo)(3)		
aurum -i	(ουδέτερο β')	=	χρυσάφι
omnis -is -e	(επίθετο γ')	=	όλος
recipio, recepi, receptum, recipere (3)		=	επανακτώ
	(re + capio) (15 σε -io)		
illic	(τοπικό επίρρημα)	=	εκεί
appendo, appendi, appensum, appendere (3)		=	ζυγίζω
civitas -atis	(θηλυκό γ')	=	πολιτεία
	(γενική πληθυντικού -um / -ium)		
nomen -inis	(ουδέτερο γ')	=	όνομα
do, dedi, datum, dare (1)		=	δίνω
nam	(αιτιολογικός σύνδεσμος)	=	γιατί, γαρ

	(εδώ: διασαφητικός)	=	δηλαδή
Pisaurum -i	(ουδέτερο β')	=	Πίσουρο
dico, dixi, dictum, dicere		=	λέγω, καλώ, ονομάζω
quod (αιτιολογικός σύνδεσμος)		=	επειδή
	(εισάγει δεύτερ. αιτιολογική πρόταση)		
penso, pensavi, pensatum, pensare (1)		=	ζυγίζω
	(θαμιστικό του <i>pendo</i> 3)		
factum -i	(ουδέτερο β')	=	πράξη
redeo, redi(v)i, reditum, redire (4)		=	επιστρέφω
unde (αναφορικό τοπικό επίρρημα)		=	απ' όπου
tamen (αντιθετικός σύνδεσμος)		=	όμως
rogo, rogavi, rogatum, rogare (1)		=	παρακαλώ
revertor, reverti (reversus sum), reverti			
	(ημιαποθετικό & αποθετικό 3)	=	επιστρέφω

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν ήταν αρχηγός ο Βρέννος, οι Γαλάτες, αφού κατατρόπωσαν τις λεγεώνες των Ρωμαίων κοντά στον Αλία τον ποταμό, κατέστρεψαν εντελώς τη Ρώμη εκτός από το Καπιτώλιο, για το οποίο δέχτηκαν σαν αντάλλαγμα τεράστιο χρηματικό ποσό. Τότε ο Κάμιλλος, ο οποίος είχε παραμείνει εξόριστος για πολύ καιρό στην Αρδέα εξαιτίας της λείας από τους Βηίους, η οποία δεν μοιράστηκε ακριβοδίκαια, αν και ήταν απών αναγορεύτηκε δικτάτορας· αυτός ακολούθησε (καταδίωξε) τους Γαλάτες που ήδη έφευγαν· αφού τους εξολόθρευσε, πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Επειδή αυτό ζυγίστηκε εκεί, έδωσε το όνομά του στην πολιτεία: ονομάζεται δηλαδή Πίσουρο, γιατί εκεί ζυγίστηκε το χρυσάφι. Μετά από αυτή την πράξη επέστρεψε στην εξορία, απ' όπου όμως, αφού τον παρακάλεσαν, γύρισε πίσω.

ΜΑΘΗΜΑ XXIV

Cum P. Cornelius Nasica ad Ennium poetam venisset eique ab ostio quaerenti

Ennium ancilla dixisset eum domi non esse, Nasica sensit illam domini iussu id

dixisse et illum intus esse. Accipe nunc quid postea Nasica fecerit. Paucis post diebus cum Ennius ad Nasicam venisset et eum a ianua quaereret, exclamavit Nasica se domi non esse, etsi domi erat. Tum Ennius indignatus quod Nasica tam aperte mentiebatur: «Quid?» inquit «Ego non cognosco vocem tuam?» Visne scire quid Nasica responderit?» Homo es impudens. Ego cum te quaerem, ancillae tuae credidi te domi non esse; tu mihi ipsi non credis? »

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Poplius -i(i) (κλητ. Popli)(αρσενικό α')	=	ο Πόπλιος
Nasica -ae (αρσενικό α')	=	ο Νασικάς
Cornelius -i(i) (κλητ. Corneli)(αρσενικό α')	=	ο Κορνήλιος
Ennius -i(i) (κλητ. Enni)(αρσενικό α')	=	ο Έννιος
poeta -ae (αρσενικό α')	=	ποιητής
venio, veni, ventum, venire (4)	=	έρχομαι, φτάνω
ostium -ii (ουδέτερο β')	=	πόρτα, εξώθυρα
quaero, quaesivi, quaesitum, quaerere (3)	=	ζητώ, ρωτώ να μάθω
ancilla -ae (θηλυκό α')	=	υπηρέτρια
dico, dixi, dictum, dicere (3)	=	λέγω
sentio, sensi, sensum, sentire (4)	=	αντιλαμβάνομαι
dominus -i (αρσενικό β')	=	κύριος
iubeo, iussi, iussum, iubere (2)	=	διατάζω
iussus -us (αρσενικό δ')	=	διαταγή
intus (τοπικό επίρρημα)	=	εντός
accipio, accepi, acceptum, accipere (3)(15-io)	=	μαθαίνω
nunc (χρονικό επίρρημα)	=	τόρα
postea (χρονικό επίρρημα)	=	έπειτα
facio, feci, factum, facere (3)(15-io)	=	κάνω, πράττω
paucus -a -um (επίθετο β')	=	λίγος
ianua -ae (θηλυκό α')	=	πόρτα
exclamo (1)	=	φωνάζω, αναφωνώ
etsi (εναντιωματικός σύνδεσμος)	=	αν και
indignatus -a um (μτχ. παθητ.παρκ.)	=	αγανακτισμένος
indignor, indignatus sum, indignari (αποθ.1)	=	αγανακτώ
aperte (επίρρημα τροπικό)	=	φανερά, ξεκάθαρα
mentior, mentitus sum, mentiri (αποθ.4)	=	ψεύδομαι

inquit (γ' ενικό παρακειμ.)(ελλειπτ.)	=	είπε
cognosco, cognovi, cognitum, cognoscere (3)	=	γνωρίζω
vox, vocis (θηλυκό γ')	=	φωνή
volo, volui, ---, velle (ανώμαλο)	=	θέλω
scio, scivi, scitum, scire (4)	=	γνωρίζω
respondeo, respondi, responsum, respondere (2)	=	απαντώ
homo -inis (αρσενικό γ')	=	άνθρωπος
impudens -ntis (επίθετο γ')	=	αναίδης
credo, credidi, creditum, credere (3)	=	πιστεύω

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν ο Πόπλιος Κορνήλιος Νασικάς είχε έρθει στον ποιητή Έννιο και σ' αυτόν που από την πόρτα ζητούσε τον Έννιο, η υπηρέτρια απάντησε ότι αυτός δεν ήταν στο σπίτι. Ο Νασικάς κατάλαβε ότι εκείνη είπε αυτό με διαταγή του αφεντικού της και ότι εκείνος ήταν μέσα. Μάθε τώρα τι έπειτα ο Νασικάς έκανε. Μετά από λίγες μέρες, όταν ο Έννιος ήρθε στο Νασικά και ζητούσε αυτόν από την πόρτα, φώναξε ο Νασικάς ότι εκείνος δεν ήταν στο σπίτι, μολονότι ήταν μέσα. Τότε ο Έννιος αγανακτισμένος, επειδή ο Νασικάς τόσο φανερά έλεγε ψέματα, είπε: « Τι είναι (συμβαίνει); Εγώ δε γνωρίζω τη φωνή σου;» Θέλεις άραγε να μάθεις τι ο Νασικάς απάντησε; «Είσαι άνθρωπος αναίδης. Εγώ, όταν σε ζητούσα, πίστεψα την υπηρέτριά σου ότι δεν ήσουν σπίτι. Εσύ εμένα τον ίδιο δεν πιστεύεις;»

ΜΑΘΗΜΑ XXV

Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putetis ex arbore». Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitote decerptam esse Carthagine. Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam. Oribus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae

nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!» Statimque sumptum est Punicum bellum tertium, quo Carthago deleta est.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Cato -onis	(αρσενικό γ')	=	ο Κάτωνας
affero, attuli, allatum, afferre(3)		=	μεταφέρω προς, φέρνω κάπου
curia -ae	(θηλυκό α')	=	Βουλευτήριο (το κτίριο της Συγκλήτου, η Σύγκλητος)
ficus -i	(θηλυκό β')		
& ficus-us	(θηλυκό δ') (ετερόκλ.)	=	η συκιά/το σύκο
praecox -cocis	(επίθετο γ')	=	φρεσκοκομμένος, πρώιμος
Carthago -inis	(θηλυκό γ')	=	η Καρχηδόνα
ostendo -ndi-nsum (ή -ntum)-ere(3)			
(obs + tendo) +αιτ. +δοτ.		=	δείχνω
patres -um	(αρσενικό γ') (plur.tant.)	=	Συγκλητικοί
interrogo (1)		=	ρωτώ
quando	(ερωτημ. χρον. επίρρ.)	=	πότε;
decerno -psi -ptum -ere (3)		=	κόβω
	(de + carpo)		
puto (1)		=	νομίζω
arbor(-os) -oris	(θηλυκό γ')	=	δέντρο
recens -ntis	(επίθετο γ')	=	πρόσφατος, φρέσκος
atqui	(αντιθ.σύνδ.)	=	όμως
ante	(πρόθεση) + Αιτιατική	=	πριν
tertius -a -um	(τακτικό αριθμ.)	=	τρίτος
scio, sci(v)i, scitum, scire (4)		=	γνωρίζω
prope	(τοπικό επίρρημα)	=	κοντά
murus -i	(αρσενικό β')	=	τείχος & τοίχος
	συνήθως: muri -orum	=	τα τείχη
habeo, habui, habitum, habere (2)		=	έχω, θεωρώ
hostis -is	(αρσενικό γ')	=	εχθρός
itaque	(συμπερασματικός σύνδεσμος)	=	επομένως, λοιπόν
	[σε κύριες προτάσεις]	=	γιαυτό
caveo, cavi, cautum, cavere (2)		=	προσέχω, φυλάγομαι
periculum -i	(ουδέτερο β')	=	κίνδυνος
tutor, tutatus sum, tutari(αποθ.1)		=	προσέχω, προστατεύω
urbs, urbis	(θηλυκό γ')	=	πόλη

nolo, nolui,--,nolle (ανωμ.)	=	δε θέλω
opes, opum (θηλυκό γ')	=	δυνάμεις
(αδόκιμοι τύποι ενικού:γεν. opis , αιτ. opem , αφαιρ. ope)= βοήθεια (ετερόσημο)		
confido, confisus sum, confidere (3)	=	έχω εμπιστοσύνη
(ημιαποθετικό) + Αφαιρετική		
fiducia -ae (θηλυκό α')	(singul. tant)=	εμπιστοσύνη
nimius -a -um (επίθετο β')	=	υπερβολικός
depono, deposui, depositum, deponere (3)	=	αποθέτω, αποβάλλω
(de +pono)		
credo, credidi, creditum, credere (3)	=	πιστεύω
δοτική		
consulo -lui -ltum -ere (3)+δοτ.χαριστ.	=	φροντίζω, ενδιαφέρομαι
memini, meminisse	=	θυμάμαι
(ελλειπτικό ρήμα παρακειμένου με σημασία ενεστώτα)		
exterus -a -um (επίθετο β')	=	ο έξω
Συγκριτ.: exterior -ior -ius		
Υπερθετ.: extremus -a -um & extimus		
discrimen -inis (ουδέτερο γ')	=	κίνδυνος
quondam (χρονικό επίρρημα)=		κάποτε
statim (επίρρημα χρονικό)=		αμέσως
sumo, sumpsi, sumptum, sumere (3)	=	αρχίζω
Punicus -a -um (επίθετο β')	=	Καρχηδονιακός

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Κάποια μέρα ο Κάτωνας έφερε στο Βουλευτήριο ένα πρώιμο σύκο από την Καρχηδόνα και δείχνοντας το στους Συγκλητικούς, είπε: "Σας ρωτώ, πότε νομίζετε ότι αυτό το σύκο κόπηκε από το δέντρο". Όταν όλοι απάντησαν ότι ήταν φρέσκο, είπε: "Κι όμως, μάθετε ότι κόπηκε στην Καρχηδόνα πριν τρεις μέρες. Τόσο κοντά στα τείχη έχουμε τον εχθρό! Φυλαχτείτε λοιπόν από τον κίνδυνο, προστατέψτε την πατρίδα. Μην έχετε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της πόλης. Αποβάλετε την αυτοπεποίθηση, που είναι υπερβολική σε σας. Μην πιστέψετε ότι θα ενδιαφερθεί κανείς για την πατρίδα, εάν σεις οι ίδιοι δεν φροντίσετε γι' αυτήν. Θυμηθείτε ότι κάποτε η πατρίδα βρέθηκε στον έσχατο κίνδυνο!" Κι αμέσως ξέσπασε ο τρίτος Καρχηδονιακός πόλεμος, κατά τον οποίο καταστράφηκε η Καρχηδόνα.

ΜΑΘΗΜΑ XXVII

Cum Accius ex urbe Roma Tarentum venisset, ubi Pacuvius grandi iam aetate recesserat, devertit ad eum. Accius, qui multo minor natu erat, tragoediam suam, cui "Atreus" nomen est, ei desideranti legit. Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi duriora et acerbiora. "Ita est" inquit Accius "ut dicis; neque id me sane paenitet; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis: quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda; sed quae gignuntur statim vieta et mollia, non matura mox fiunt sed putria".

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

cum (historicum ή narrativum)(χρον.σύνδ.)= αφού, όταν

Accius -ii/i	(αρσενικό β')	= Άκκιος
ex (e) + αφαιρετική		= από
urbs, urbis	(θηλυκό γ')	= η πόλη
Tarentum -i	(ουδέτερο β')	= ο Τάραντας
venio, veni, ventum, venire (4)		= έρχομαι, φτάνω
ubi (αναφορικό τοπικό επίρρημα)		= όπου
Pacuvius -ii/i	(αρσενικό β')	= Πακούβιος
Atreus, γεν. -i (σπ.-os), δοτ. -o, (αρσ. β')		= Ατρέας
αιτ. -um & -a, κλητ. -u		
grandis -is -e	(επίθετο γ')	= μέγας
aetas -atis	(θηλυκό γ')	= ηλικία
	(γεν. πληθ. -ium/-um)	

recedo, recessi, recessum, recedere(3) = καταφεύγω, αποσύρομαι

deverto, deverti, deversum, devertere (3)= καταλύω

(και devertor, deverti, deverti, ως ημιαποθ.3)

natus -us	(αρσενικό δ')	= ηλικία
tragoedia -ae	(θηλυκό α')	= τραγωδία
desidero (1)		= επιθυμώ
quidem	(τροπικό επίρρ.)	= βέβαια
lego, legi, lectum, legere (3)		= διαβάζω
sonorus -a -um	(επίθετο β')	= ηχηρός
scribo, scripsi, scriptum, scribere (3)		= γράφω
videor, visus sum, videri (2)		= φαίνομαι

(+ δοτ. προσωπική κρίνοντος προς. & ειδ. απαρ.)

durus -a -um	(επίθετο β')	= σκληρός, τραχύς
acerbus -a -um	(επίθετο β')	= στυφός, πικρός, άγουρος
inquam	(ελλειπτικό ρήμα)	= λέω
sane	(βεβαιωτικό επίρ.)	= βέβαια
paenitet, paenituit, --- , paenitere(απορ.2)= μετανιώνω		
(+αιτ. προσώπου που μετανιώνει + γεν. αιτίας ή ουδέτερο αντωνυμίας ή απαρέμφορο)		
bonus -a -um	(επίθετο β')	= καλός, αγαθός
spero (1)		= ελπίζω
deinceps	(χρονικό επίρ.)	= στη συνέχεια, αργότερα
pomum -i	(ουδέτερο β')	= καρπός
aio	(ελλειπτικό)	= λέγω
ingenium -ii/i	(ουδέτερο β')	= πνεύμα
fio, factus sum, fieri		= γίνομαι (παθητικό του ρ. facio)
nascor, natus sum, nasci (αποθ.3)		= γεννιέμαι
(Μτχ. Μέλλ.: nasciturus -a -um)		
mitis -is -e	(επίθετο γ')	= γινωμένος, γλυκός
iucundus -a -um	(επίθετο β')	= ευχάριστος, γλυκός
gigno, genui, genitum, gignere (3)		= γεννώ
statim	(χρον. επίρ.)	= από την αρχή
vietus -a -um	(επίθετο β')	= μαραμένος
mollis -is -e	(επίθετο γ')	= μαλακός
maturus -a -um	(επίθετο β')	= ώριμος
ΠΡΟΣΟΧΗ υπερθετ. maturissimus & maturrimus		
mox	(χρονικό επίρρημα)	= έπειτα, μετά από λίγο
puter(-tris) - tris -tre	(επίθετο γ')	= σάπιος

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν ο Άκκιος ήρθε από τη Ρώμη στον Τάραντα, όπου ο Πακούβιος είχε αποσυρθεί σε μεγάλη ήδη ηλικία, κατέλυσε στο σπίτι του. Ο Άκκιος, που ήταν πολύ μικρότερος στην ηλικία, διάβασε σ' αυτόν, που το επιθυμούσε, την τραγωδία του, της οποίας το όνομα είναι «Ατρέας». Τότε ο Πακούβιος είπε ότι, όσα είχε γράψει, ήταν βέβαια ηχηρά και μεγαλόπρεπα, αλλ' όμως του φαινονταν κάπως τραχιά και στυφά. "Έτσι είναι" είπε ο Άκκιος "όπως τα λες· κι ούτε βέβαια μετανιώνω γι' αυτό· γιατί, αυτά που θα γράψω αργότερα, ελπίζω πως θα είναι καλύτερα. Λένε, αλήθεια, ότι αυτό που συμβαίνει με τους καρπούς, το ίδιο συμβαίνει και με το πνεύμα: αυτοί που γεννιούνται σκληροί και πικροί, γίνονται μετά γινωμένοι και ευχάριστοι, όσοι όμως βγαίνουν απ' την αρχή μαραμένοι και μαλακοί, αργότερα δεν ωριμάζουν, αλλά σαπίζουν".

ΜΑΘΗΜΑ XXIX

Cum Octavianus post victoriam Actiacam Romam rediret, homo quidam ei occurrit corvum tenens; eum instituerat haec dicere: "Ave, Caesar, victor imperator". Caesaris multum interfuit corvum emere; itaque viginti milibus sestertium eum emit. Id exemplum sutorem quendam incitavit, ut corvum doceret parem salutationem. Diu operam frustra impendebat; quotiescumque avis non respondebat, sutor dicere solebat "Oleum et operam perdidit". Tandem corvus salutationem didicit et sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit. Audita salutatione Caesar dixit: "Domi satis salutationum talium audio". Tum venit corvo in mentem verborum domini sui: "Oleum et operam perdidit". Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

victoria -ae	(θηλυκό α')	= νίκη
Actiacus -a -um	(επίθετο β')	= ο του Ακτίου
redeo, redi(v)i, reditum, redire (ανώμ.)		= επιστρέφω, επανέρχομαι
quidam, quaedam, quoddam		= κάποιος
	(αόριστη επιθετική αντωνυμία)	
occurro,occurri (occucurri), occursum, -ere (3)		= τρέχω να συναντήσω
corvus -i	(αρσενικό β')	= κοράκι
teneo, tenui, tentum, tenere (2)		= κρατώ, συγκρατώ
instituo, institui, institutum, instituere (3)		= διδάσκω κάποιον κάτι...
ave [aveo, --, --, avere] (2)		= χαίρε
victor -oris	(αρσενικό γ')	= νικητής
imperator -oris	(αρσενικό γ')	= στρατηγός
interest, interfuit, --, interesse(απρόσ.)		= ενδιαφέρει
emo, emi, emptum, emere (3)		= αγοράζω
itaque	(συμπερασμ. σύνδ.)	= επομένως, λοιπόν
	[Βρίσκεται σε κύριες προτάσεις]	

viginti	(αριθμητικό απόλυτο άκλιτο)= 20 (είκοσι)	
milia -ium	(αριθμητικό)	= χιλιάδες,
	[κλίνεται μόνο στον πληθυντικό κατά το tria και εμφανίζει ακλ.τύπο mille]	
sestertius -ii	(αρσενικό β')	= σηστέριος (νόμισμα)
	(γεν. πληθ. sestertium)	
exemplum -i	(ουδέτερο β') &	
	exemplar -aris (ουδέτερο γ')	= παράδειγμα
sutor -oris	(αρσενικό γ')	= παπουτσής
incito(1)	(+ αιτ. προσ.+ βουλ.πρότ)	= παρακινώ
doceo, docui, doctum, docere (2)		= διδάσκω, εξηγώ
	(+ 2 αιτιατικές)	
par -ris	(επίθετο γ')	= ίσος, όμοιος, ίδιος
salutatio -onis	(θηλυκό γ')	= χαιρετισμός
diu	(χρονικό επίρ.)	= για πολύ καιρό
opera -ae	(θηλυκό α')	= κόπος, φροντίδα, έργο
	ετερόσημο: operae- arum	= οι μισθωτοί εργάτες
frustra	(τροπικό επίρ.)	= μάταια
impendo, impendi, impensum, impendere (3)		= ξοδεύω
	(in + pendo)	
quotiescumque		= κάθε φορά που
	(+ Οριστική→ cum, επαναλ.)	
avis -is	θηλυκό γ')	= πτηνό
	(αφαιρ. εν. -i & -e)	
respondeo, -ndi, -nsum, -ere (2)		= απαντώ
soleo, solitus sum, solere (ημιαπ. 2)		= συνηθίζω να...
oleum -i	(ουδέτερο β') (sing. tant.)	= λάδι
perdo, perdidi, perditum, perdere (3)		= χάνω
tandem	(χρονικό επίρ.)	= τελικά, επιτέλους
disco, didici, --, discere (3)		= μαθαίνω
cupidus -a -um	(επίθετο β')	= αυτός που επιθυμεί
pecunia -ae	(θηλυκό α') (sing. tant.)	= χρήμα
affero, attuli, allatum, afferre (3)		= φέρνω σε κάποιον κάτι
	(ad + fero)(+ αιτιατ. + δοτική)	
satis	(ποσοτικό επίρ.)	= αρκετά
talis -is -e	(δεικτική αντων.)	= τέτοιος
venit mihi in mentem	(+ γενική)	= μου έρχεται στο νου κάτι
mens -ntis	(θηλυκό γ')	= νους, σκέψη
verbum -i	(ουδέτερο β')	= λόγος
dominus -i	(αρσενικό β')	= κύριος, αφέντης
rideo, risi, risum, ridere (2)		= γελάω
nullus -a -um	(αόρ. επίθ. αντων.)	= κανείς
adhuc	(χρονικό επίρ.)	= μέχρι τότε

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν ο Οκταβιανός επέστρεψε στη Ρώμη μετά τη νίκη (του) στο Άκτιο έτρεξε προς αυτόν κάποιος άνδρας που κρατούσε (ένα) κοράκι· το είχε διδάξει να λέει τα εξής: “Χαίρε, Καίσαρα, νικητή (και) στρατηγέ!”. Ο Καίσαρας ενδιαφέρθηκε πολύ ν’ αγοράσει το κοράκι· το αγόρασε λοιπόν για είκοσι χιλιάδες σηστερτίους. Το παράδειγμα αυτό παρακίνησε κάποιον παπουτσή να μάθει τον ίδιο χαιρετισμό σ’ ένα κοράκι. Για πολύ καιρό ματαιοπονούσε· κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτσής συνήθιζε να λέει: “Κρίμα στον κόπο μου!”. Επιτέλους το κοράκι έμαθε το χαιρετισμό κι ο παπουτσής, επιθυμώντας τα χρήματα, το έφερε στον Καίσαρα. Αφού άκουσε το χαιρετισμό, ο Καίσαρας είπε: “Στο σπίτι μου ακούω πολλούς τέτοιους χαιρετισμούς”. Τότε το κοράκι θυμήθηκε τα λόγια του κυρίου του: “Κρίμα στον κόπο μου!”. Ο Αύγουστος γέλασε μ’ αυτά τα λόγια κι αγόρασε το πουλί για τόσο μεγάλο ποσό, όσο δεν είχε αγοράσει κανένα μέχρι τότε.

ΜΑΘΗΜΑ XXXI

Bello Latino T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Romanorum praefuit. Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent. Sed paulo post filius eius castra hostium preaterequitavit et a duce hostium his verbis proelio laccessitus est: “Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat”. Tum adulescens, viribus suis confisus et cupiditate pugnandi permotus, iniussu consulis in certamen ruit; et fortior hoste, hasta eum transfixit et armis spoliavit. Statim hostes fuga salutem petiverunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius opera hostes fugati erant, morte multavit.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- bellum -i** (ουδέτερο β') = πόλεμος
Latinus -a -um (επίθετο β') = Λατινικός
Manlius -ii/i (αρσενικό β') = Μάνλιος
(κλητ. εν. -i)
consul -lis (αρσενικό γ') = ύπατος
nobilis -is -e (επίθετο γ') = επιφανής, αριστοκρατικός
nascor, natus sum, nasci (αποθ.3) = κατάγομαι
(μτχ. μελ: nasciturus, -a, -um)
genus -eris (ουδέτερο γ') = γένος, καταγωγή
exercitus -us (αρσενικό δ') = στρατός
praesum, praefui, --, praesesse = προΐσταμαι, έχω την αρχηγία
(+ δοτική)
aliquando (χρονικό επίρ.) = κάποτε
abeo, abi(v)i, abitum, abire(4) = απέρχομαι
(ab + eo)
edico, edixi, edictum, edicere (3) = διατάζω
(+ βουλητική πρόταση) (e + dico)
pugna -ae (θηλυκό α') = μάχη
abstineo, abstinui, abstentum, abstinere (2) = απέχω
(abs + teneo) (+ αφαιρ.)
praeterequito (1) = περνά έφιππος
(praeter + equito) (+ αιτιατ.)
dux, ducis (αρσενικό γ') = στρατηγός
hostis -is (αρσενικό γ') = εχθρός
verbum -i (ουδέτερο β') = λόγος
proelium -ii/i (ουδέτερο β') = μάχη
eventus -us (αρσενικό δ') = έκβαση
lacesso, lacessivi, lacessitum, -ere (3) = προκαλώ κάποιον σε...
(+ αιτιατική + δοτική)
congregior, congressus sum, congregi (αποθ.3)(15-io) = συγκρούομαι, μονομαχώ
(cum + gradior) (15 σε -io)
singularis -is -e (επίθετο γ') = μοναδικός
singulare proelium = μονομαχία
cerno, crevi, cretum, cernere (3) = κρίνω, αποφασίζω
αλλά: cernor, conspectus sum, cerni
miles -itis (αρσενικό γ') = στρατιώτης
quantus -a -um (ερωτ. αντων.) = πόσος, πόσος μεγάλος
virtus -utis (θηλυκό γ')
γεν. πληθ. διαφορείται (-um & -ium) = ανδρεία, αρετή
antecello, --, --, antecellere(3) = υπερέχω, ξεπερνά κάποιον σε κάτι
(+ αφαιρετική + δοτική)

adulescens -ntis (αρσενικό & θηλυκό γ')
γεν. πληθ. διαφορείται (-um & -ium) = νέος

vis (ελλειπτ. θηλυκό γ') = δύναμη

confido, confisus sum, confidere (ημιαποθ. 3) = έχω εμπιστοσύνη
(+ αφαιρετική μέσου)

cupiditas -atis (θηλυκό γ') = επιθυμία

pugno (1) = μάχομαι

permoveo, permovi, permotum, -ere (2) = παρακινώ
(per + moveo)

certamen -inis (ουδέτερο γ') = αγώνας

iniussu + γενική προσώπου = αντίθετα με τη διαταγή κάποιου

ruo, rui, rutum, ruere (3) = ορμώ
(μτχ. Μέλλ.: ruiturus -a -um)

hasta -ae (θηλυκό α') = δόρυ

transfigo, transfixi, transfixum, transfigere (3)
[trans + figo = καρφώνω] = διαπερνώ

arma -orum (ουδέτερο β') (plur. tant.) = όπλα

spolio (1) = σκυλεύω, λαφυραγωγώ
(+ αιτ. + αφαιρ.)

statim (χρονικό επίρ.) = αμέσως

fuga -ae (θηλυκό α') = φυγή

fugo (1) = τρέπω σε φυγή

salus -utis (θηλυκό γ')

Ο πληθ. salutes δεν χρησιμοποιείται = σωτηρία

peto, peti(v)i, petitum, petere (3) = ζητώ, επιδιώκω

revertor, reverti (reversus sum), reverti = επιστρέφω
(ημιαποθετικό & αποθετικό 3)

mors, mortis (θηλυκό γ') = θάνατος

multo (1) = τιμωρώ
(+ αφαιρετική της ποινής)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Στη διάρκεια του Λατινικού πολέμου ο Τίτος Μάνλιος, ο ύπατος, καταγόμενος από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Αυτός, όταν κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταξε να απόσχουν όλοι από τη μάχη. Αλλά μετά από λίγο ο γιος του πέρασε έφιππος μπροστά απ' το στρατόπεδο των εχθρών και από τον αρχηγό των εχθρών μ' αυτά τα λόγια προκλήθηκε σε μάχη: "Ας συγκρουστούμε, για να κριθεί από την έκβαση της μονομαχίας, πόσο ο Λατίνος στρατιώτης υπερέχει του Ρωμαίου στην ανδρεία". Τότε ο νέος, έχοντας εμπιστοσύνη (επειδή είχε εμπιστοσύνη) στις δυνάμεις του και παρακινήμένος (επειδή παρακινήθηκε) από την επιθυμία της μάχης, παρά την εντολή του υπάτου όρμησε στον αγώνα· και (όντας) γενναιότερος από τον εχθρό, τον διαπέρασε με το δόρυ και τον γύμνωσε απ'τα όπλα του. Αμέσως οι

εχθροί ζήτησαν τη σωτηρία στη φυγή. Αλλά ο ύπατος, όταν επέστρεψε στο στρατόπεδο, τιμώρησε με θάνατο το νεαρό, με τη βοήθεια του οποίου είχαν τραπεί σε φυγή οι εχθροί.

ΜΑΘΗΜΑ XXXIV

Cum Africanus in Literno esset, complures praedonum duces forte salutatum ad eum venerunt. Tum Scipio, cum se ipsum captum venisse eos existimasset, praesidium domesticorum in tecto conlocavit. Quod ut praedones animadverterunt, abiectis armis ianuae appropinquaverunt et clara voce Scipioni nuntiaverunt (incredibile auditu!) virtutem eius admiratum se venisse. Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt, is fores reserari eosque intromitti iussit. Praedones postes ianuae tamquam sanctum templum venerati sunt et cupide Scipionis dextram osculati sunt. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrare solent, domum reverterunt.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Liternum -i (ουδέτερο β') = Λίτερνο

complures-es -a(-ia) (επίθετο γ') = πάρα πολλοί

(γεν. πληθ. -ium)[επίθετο χωρίς συγκριτική έννοια. Σημειωτέος τύπος υπερθετ. βαθμού: complurimi]

praedo -onis (αρσενκό γ') = ληστής

πβλ. praeda -ae (θηλυκό α') = λεία

forte (επιρρηματική αφαιρετ. του ελλειπτικού fors-tis, τροπικό επίρ.) = τυχαία

saluto (1) = χαιρετίζω επίσημα, προσαγορεύω

venio, veni, ventum, venire (4) = φτάνω

capio, cepi, captum, capere (3) (15 σε -io) = καταλαμβάνω

existimo (1) = νομίζω
praesidium -ii/-i (ουδέτερο β') = φρουρά
domestici -orum (ουσιαστικοποιημένο επίθ. < domesticus, a, um, αρσενικό β')(plur. tant.) = δούλοι του σπιτιού
tectum -i (ουδέτερο β') = σπίτι
 [< tego, texi, tectum, tegere (3) = στεγάζω, καλύπτω]
conloco (1) = εγκαθιστώ, τοποθετώ
animadverto -verti -versum -ere (3) = προσέχω, παρατηρώ
abicio, abieci, abiectum, abicere (3)(15-io) = απορρίπτω, πετώ μακριά
ianua -ae (θηλυκό α') = πόρτα
appropinquo (1) = πλησιάζω
clarus -a -um (επίθετο β') = ένδοξος, καθαρός, δυνατός
vox, vocis (θηλυκό γ') = φωνή
nuntio (1) = αναγγέλλω
incredibilis -is -e (επίθετο γ') = απίστευτος
virtus -utis (θηλυκό γ') = ανδρεία
 [γεν. πληθ. -um & -ium]
admiror, admiratus sum, admirari (αποθ.1) = θαυμάζω
 [ad + miror]
postquam (χρονικός σύνδ.) = όταν, αφού
foris -is (θηλυκό γ')
 [Συνηθ. στον πληθ. fores-ium] = πόρτα
refero, re(t)tuli, relatum, referre = μεταφέρω προς, επαναφέρω
 [ανώμαλο ρ.: re(d) + fero]
resero (1) = ανοίγω
intromitto, intromisi, intromissum, -ere (3) = βάζω μέσα
 [intra + mitto]
iubeo, iussi, iussum, -ere(2) = διατάζω
 (+αιτιατική +τελικό απαρέμφατο)
postis -is (αρσενικό γ')
 [αφαιρετ. εν. poste & posti] = παραστάδα
sanctus -a -um (επίθετο β') = ιερός
tamquam (παραβολικό επίρ.) = όπως, καθώς
templum -i (ουδέτερο β') = ναός
veneror, veneratus sum, venerari (αποθ.1) = προσκυνώ, λατρεύω
cupide (τροπικό επίρ.) = με πάθος, επιθυμία
dexter -t(e)ra -t(e)rum (επίθετο β')
 [συγκριτ.β. :dexterior, υπερθετ.β. :dextimus] = δεξιός
osculor, osculatus sum, osculari (αποθ. 1) = φιλώ
ante (πρόθεση + αιτιατ.) = πριν, μπροστά
vestibulum -i (ουδέτερο β') = είσοδος, πρόδρομος
donum -i (ουδέτερο β') = δώρο
pono, posui, positum, ponere (3) = θέτω, τοποθετώ

immortalis -is -e (επίθετο γ') = αθάνατος
consecro (1) = αφιερώνω, προσφέρω
soleo, solitus sum, solere (ημιαποθ. 2) = συνηθίζω
revertor, reverti (& reversus sum), reverti = επιστρέφω
(ημιαποθ. & αποθ. 3)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν ο Αφρικανός ήταν στο Λίτερνο, πολλοί αρχηγοί ληστών ήρθαν κατά σύμπτωση σ' αυτόν για να τον χαιρετίσουν επίσημα. Τότε ο Σκιπίωνα, επειδή νόμιζε ότι αυτοί είχαν έρθει για να συλλάβουν αυτόν τον ίδιο, εγκατέστησε φρουρά από δούλους στο σπίτι του. Όταν οι ληστές το παρατήρησαν, αφού πέταξαν τα όπλα, πλησίασαν την πόρτα και με δυνατή φωνή ανάγγειλαν στο Σκιπίωνα (απίστευτο στο να τ' ακούς) ότι είχαν έρθει για να θαυμάσουν την ανδρεία του. Όταν οι υπηρέτες μετέφεραν αυτά στο Σκιπίωνα, αυτός διέταξε ν' ανοιχτούν οι πόρτες και να μπουν αυτοί μέσα. Οι ληστές προσκύνησαν τις παραστάδες της πόρτας σαν ιερό ναό και φίλησαν με πάθος (με λαχτάρα, σεβασμό) το δεξί χέρι του Σκιπίωνα. Αφού τοποθέτησαν μπροστά στην είσοδο δώρα, τα οποία συνηθίζουν οι άνθρωποι να προσφέρουν στους αθάνατους θεούς, επέστρεψαν στα λημέρια τους.

ΜΑΘΗΜΑ XXXVI

Manius Curius Dentatus maxima frugalitate utebatur, quo facilius divitias contemnere posset. Die quodam Samnitium legati ad eum venerunt. Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis spectandum praebuit. Samnitium divitias contempsit et Samnites paupertatem eius mirati sunt. Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uteretur, vultum risu solvit et protinus dixit: "Supervacaneae, ne dicam ineptae, legationis ministri, narrate Samnitibus Manium Curium malle locupletibus

imperare quam ipsum fieri locupletem; et mementote me nec acie vinci nec pecunia corrumpi posse".

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Manius, -ii/I (αρσ. β'), **Curius, -ii/i** (αρσ. β')
frugalitas -tis (θηλυκό γ' μόνο ενικού αριθ.) = λιτότητα, ολιγάρκεια
utor, usus sum, uti (αποθ. 3) = χρησιμοποιώ
(+ αφαιρετική)
quo (τελ. σύνδ.) + συγκρητ. επιρρ. = για να ...
facilis -is -e (επίθετο γ') = εύκολος
di(vi)tae -iarum (θηλυκό α') (plur. tant.) = πλούτη
contemno, contempsi, contemptum, -ere (3) = περιφρονώ
(cum + temno)
possum, potui, --, posse = μπορώ να
dies -ei (αρσ. ε') = ημέρα
legatus -i (αρσενικό β') = αγγελιοφόρος
Samnites -ium (& -um) (αρσενικό γ') = Σαμνίτες
scamnum -i (ουδέτερο β') = σκαμνί
assideo, assedi, assessum, assidere (2) = κάθομαι δίπλα
focus -i (αρσενικό β') = φωτιά, εστία
lignus -a -um (επίθετο β') = ξύλινος
catillus -i (αρσενικό β', ετερογενές: catilla, -orum) = πιάτο
ceno (1) = δειπνώ, γευματίζω
specto (1) = παρατηρώ
praebeo, praeberi, praebitum, -ere (2) = προσφέρω, παρουσιάζω
(<prae + habeo)
paupertas -atis (θηλυκό γ') & **pauperies -ei** (θηλ. ε') = φτώχεια
miror, miratus sum, mirari (αποθ.1) = θαυμάζω
pondus -eris (ουδέτερο γ') = βάρος
aurum -i (ουδέτερο β') = χρυσάφι
Στον πληθ. **aura -orum** = χρυσά αντικείμενα
publice (τροπικό επίρ.< publicus, a, um) = δημόσια, από τη πολιτεία
mitto, misi, missum, mittere (3) = στέλνω
vultus -us (αρσενικό δ') = πρόσωπο
risus -us (αρσενικό δ') = γέλιο
solvo, solvi, solutum,olvere (3) = λύνω, χαλαρώνω
protinus (χρον. επίρ.) = αμέσως = statim
supervacaneus -a -um (επίθ.β) = περιττός
dico, dixi, dictum dicere (3) = λέγω
ne (τελικός σύνδ.) = για να μη ...

ineptus -a -um	(επίθετο β')	= ανόητος
legatio -onis	(θηλυκό γ')	= πρεσβεία
narro (1)		= διηγούμαι
minister -stri	(αρσενικό β')	= υπηρέτης
malo, malui, --, malle	(ανώμ.)	= προτιμώ
locuples -etis	(αρσενικό γ')	
	Γεν. πληθ. locupletum & locupletium	= πλούσιος
impero (1)		= εξουσιάζω
memini, meminisse	(ελλειπτ.ρ.)	= θυμάμαι
acies -ei	(θηλυκό ε')	= παράταξη, μάχη
vinco, vici, victum, vincere (3)		= νικώ
corrumpo, corrumi, corruptum corrumpere (3)		= διαφθείρω
pecunia -ae	(θηλυκό α', μόνο ενικού αριθ.)	= χρήματα, αμοιβή

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Μάνιος Κούριος Δεντάτος ήταν πάρα πολύ ολιγαρκής, για να μπορεί ευκολότερα να περιφρονεί τα πλούτη. Κάποια μέρα ήρθαν προς αυτόν αγγελιοφόροι των Σαμνιτών. Εκείνος παρουσιάστηκε μπροστά τους για να τον δουν να κάθεται σε σκαμνί κοντά στη φωτιά και να γευματίζει από ξύλινο πιάτο. Περιφρόνησε τα πλούτη των Σαμνιτών και οι Σαμνίτες θαύμασαν τη φτώχεια του. Δηλαδή, ενώ είχαν φέρει σ' αυτόν μεγάλη ποσότητα χρυσού, που στάλθηκε από το δημόσιο ταμείο, για να το χρησιμοποιήσει (όπως θέλει), χαλάρωσε το (αυστηρό) πρόσωπό του με το γέλιο κι αμέσως είπε: "Απεσταλμένοι της ανώφελης, για να μην πω της ανόητης πρεσβείας, πείτε στους Σαμνίτες ότι ο Μάνιος Κούριος προτιμάει να εξουσιάζει τους πλούσιους παρά να γίνει ο ίδιος πλούσιος· και να θυμάστε ότι εγώ δεν είναι δυνατόν ούτε να νικηθώ στη μάχη, ούτε να διαφθαρώ με χρήματα".

ΜΑΘΗΜΑ XXXVIII

Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiale petit filiae sororis, ipsa fecit omen. Nam in sacello quodam nocte cum sororis filia persedebat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audiretur. Tandem puella, longa mora standi fessa, rogavit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia

puellae dixit: "ego libenter tibi mea sede cedo". Hoc dictum paulo post res ipsa confirmavit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit; postea is puellam in matrimonium duxit.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Caecilia -ae (θηλυκό α') = Καικιλία
uxor -ris (θηλυκό γ') = (η) σύζυγος
 πβλ. **maritus-i** (αρσ. β') = (ο) σύζυγος
Metellus -i (αρσενικό β') = Μέτελλος
dum (χρονικός σύνδ.) = ενώ
mos, moris (αρσενικό γ') = ήθος, έθιμο
priscus -a -um (επίθετο β') = αρχαίος, πατροπαράδοτος
omen -inis (ουδέτερο γ') = οιωνός
nuptialis -is -e (επίθετο γ') = γαμήλιος
peto, petivi(ii), petitum, petere (3) = ζητώ
filia -ae (θηλυκό α')
 (σχηματισμός δοτ. και αφαιρ. πληθ. = *filiis & filiabus*) = κόρη
soror -ris (θηλυκό γ') = αδελφή
facio, feci, factum, facere (3) (15 σε -io) = πράττω, ποιώ
sacellum -i (ουδέτερο β') = μικρός ναός, τέμενος
nox, noctis (θηλυκό γ') = νύκτα
 (αφαιρ. εν.: nocte και noctu)
persedeo, persedi, persessum, -ere (2) = κάθομαι
expecto (1) = περιμένω
dum (χρον. σύνδ.) = έως ότου, μέχρι να
vox, -cis (θηλυκό γ') = φωνή
congruo, congrui, --, congruere (3) = συμφωνώ
propositum -i (ουδέτερο β') = σκοπός
tandem (χρονικό επίρ.) = τελικά
longus -a -um (επίθετο β') = μακρός
mora -ae (θηλυκό α') = καθυστέρηση
sto, steti, statum, stare (1) = στέκομαι
 Τα σύνθετα του sto με μονοσύλλαβη πρόθεση σχηματίζουν τον παρακείμενο σε -iti και δεν έχουν σουπίνο (π.χ. consto, constitui, -, constare).
fessus -a -um = κουρασμένος
 [μτχ. παθητ. παρακ. του ρ. *fatiscor, (fessus sum,) fatisci, (3)*]
rogo (1) = παρακαλώ
matertera -ae (θηλυκό α') = θεία

paulisper	(ποσοτικό επίρρ.)	= για λίγο	
locus -i	(αρσενικό β')	= τόπος, θέση	(: ετερογενές)
cedo, cessi, cessum, cedere (3)		= βαδίζω	
cedo loco alicui	(δοτ. προσώπου)	= αποχωρώ από τη θέση μου	χάριν κάποιου, παραχωρώ τη θέση μου σε κάποιον
libenter	(τροπικό επίρρ.)	= με προθυμία	
sedes -is	(θηλυκό γ')	= θέση, έδρα, κάθισμα	
	(γεν.πληθ.: -um & σπ. -ium)		
dictum -i	(ουδέτερο β')	= λόγος	
confirmo (1)		= επιβεβαιώνω, σταθεροποιώ	
morior, mortuus sum, mori(αποθ.3)(15 σε -io)		= πεθαίνω	
	(ανώμαλη μτχ. μέλλ.: moriturus -a-um)		
vivo, vixi, victum, vivere (3)		= ζω	
matrimonium -ii/i	(ουδέτερο β')	= γάμος	
duco aliquam in matrimonium		= παντρεύομαι	

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η Καικιλία, σύζυγος του Μετέλλου, ενώ επεδίωκε σύμφωνα με τα πατροπαράδοτα ήθη γαμήλιο οινώ για την κόρη της αδελφή της, η ίδια δημιούργησε τον οινώ. Μια νύχτα δηλαδή καθόταν σε κάποιο μικρό ιερό μαζί με την κόρη της αδελφής της και περίμενε, μέχρι ν' ακουστεί κάποια φωνή, που ν' ανταποκρινόταν στο σκοπό τους. Τελικά η κοπέλα, κουρασμένη απ' τη (μεγάλη διάρκεια της ορθοστασίας) πολλή ορθοστασία, ζήτησε απ'τη θεία της να της παραχωρήσει για λίγο τη θέση της. Τότε η Καικιλία είπε στην κοπέλα: "Εγώ πρόθυμα σου παραχωρώ τη θέση μου". Αυτό το λόγο επιβεβαίωσε μετά από λίγο η ίδια η πραγματικότητα. Πέθανε δηλαδή η Καικιλία, την οποία, όσο ζούσε, ο Μέτελλος αγαπούσε πολύ· αργότερα αυτός παντρεύτηκε την κοπέλα.

ΜΑΘΗΜΑ XLII

Nonnulli sunt in hoc ordine, qui aut ea, quae imminent, non videant, aut ea, quae vident, dissimulant: qui spem Catilinae mollibus sententiis aluerunt coniurationemque nascentem non credendo confirmaverunt; quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti, si in hunc animadvertissem,

crudeliter et regie id factum esse dicerent. Nunc intellego, si iste in Manliana castra pervenerit, quo intendit, neminem tam stultum fore, qui non videat coniurationem esse factam, neminem tam improbum, qui non fateatur.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

nonnulli -ae -a (αντωνυμικό επίθετο, p.t.)	= μερικοί
ordo -inis (αρσενικό γ')	= η τάξη (των Συγκλητικών)
immineo, --, --, imminere (2)	= πλησιάζω απειλητικά
video, vidi, visum, videre (2)	= βλέπω
dissimulo + ειδ. απαρ. (1)	= προσποιούμαι (ότι δεν υπάρχει κάτι που υπάρχει)
ενώ: simulo (1)	= προσποιούμαι (ότι υπάρχει κάτι που δεν υπάρχει)
spes, spei (θηλυκό ε')	= ελπίδα
mollis -is -e (επίθετο γ')	= επιεικής
sententia -ae (θηλυκό α')	= άποψη, κρίση, απόφαση
alo, alui, alitum (altum), alere (3)	= (εκ)τρέφω
coniuratio, coniurationis (θηλυκό γ')	= συνωμοσία
nascor, natus sum, nasci (αποθ.3)	= γεννιέμαι
(ανώμαλη μτχ. Μελλ.: nasciturus -a -um)	
credo, -didi -ditum -ere (3)	= πιστεύω
confirmo (1)	= επιβεβαιώνω
auctoritas -atis (θηλυκό γ')	= κύρος, επιρροή
auctoritatem alicuius sequor	= ενεργώ κάτω από την επιρροή κάποιου
animadverto -verti -versum -ere (3)	= παρατηρώ
animadverto in aliquem	= τιμωρώ κάποιον
crudeliter (τροπικό επίρ.)	= με σκληρότητα
regie (τροπικό επίρ.)	= τυραννικά
nunc (χρονικό επίρ.)	= τώρα
iste, ista, istud (δεικτ. αντων.)	= αυτός
Manlianus -a -um (επίθετο β' < Manlius)	= ο του Μάνλιου
pervenio -veni -ventum -ire (4)	= φθάνω
intendo, -tendi -tentum (-tensum) -ere (3)	= κατευθύνομαι
quo (αναφ. τοπικό επίρ.)	= όπου
stultus -a -um (επίθετο β')	= ανόητος
fateor, fassus sum, fateri (αποθ.2)	= ομολογώ
improbus -a -um (επίθετο β')	= αχρείος
nemo (αόρ. ουσ. αντων.)	= κανείς

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Υπάρχουν μερικοί σ' αυτή τη Σύγκλητο, που είτε δεν βλέπουν την απειλή που πλησιάζει, είτε κλείνουν τα μάτια σ' αυτά που βλέπουν (κάνουν πως δεν βλέπουν αυτά που βλέπουν). αυτοί εξέθρεψαν τις ελπίδες του Κατιλίνα με τις επιεικείς τους αποφάσεις κι ενίσχυσαν την συνωμοσία που ήταν στα σπάργανά της (που γεννιόταν) με το να μην πιστεύουν στην ύπαρξή της· ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών πολλοί (άλλοι), όχι μόνον αχρείοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν πως ενέργησα σκληρά και τυραννικά (πως αυτό έγινε σκληρά και τυραννικά). Τώρα καταλαβαίνω πως, αν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μάνλιου, όπου κατευθύνεται, δε θα υπάρξει κανείς τόσο ανόητος, που να μη βλέπει πως έγινε συνωμοσία, και κανείς τόσο αχρείος, που να μην το ομολογήσει.

ΜΑΘΗΜΑ XLIII

Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te viderem? Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit: "intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique"? Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur; nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futura sum: at contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

num (ερωτημ. μόριο) = μήπως
captivus -a -um (επίθετο β')
Το αρσ. & θηλ. χρησιμ. και ως ουσ. = αιχμάλωτος

hostis -is	(αρσενικό γ')	= εχθρός
infelix -icis	(μονοκατάλ. επίθετο γ')	= δυστυχισμένος
senecta -ae	(θηλυκό α', s.t.)	
& senectus -utis	(θηλ. γ')	= τα γηρατειά
ex(s)ul -ulis	(αρσενικό γ')	= ο φυγάς, ο εξόριστος
primum ... deinde		
Βαθμοί παράθ.: [prae] – prius – primum/ primo = πρώτα ... έπειτα		
traho, traxi, tractum, trahere (3)		= σύρω, έλκω
video, vidi, visum, videre (2)		= βλέπω
qui (ερωτημ. επίρ.)		= πως;
possum, potui, --, posse + τελ. απαρ.		= μπορώ να ...
populor, populatus sum, populari (αποθ. 1)		= λεηλατώ
terra -ae	(θηλυκό α')	= χώρα, γη
gigno, genui, genitum, gignere(3)		= γεννώ
alo, alui, alitum (altum), alere(3)		= τρέφω
ingredior, ingressus sum, ingredi(αποθ. 3)		= εισβάλλω, εισέρχομαι
	(< in + gradior) (15 -io)	
finis, finis	(αρσενικό γ')	= τέλος, όριο
fines, finium		= σύνορα, χώρα, περιοχή
patria -ae	(θηλυκό α')	= πατρίδα
ira -ae	(θηλυκό α')	= οργή
cado, cecidi, casum, cadere (3)		= πέφτω
	non tibi ira cecidit	= δεν σου πέρασε η οργή
quamvis	(παραχωρ. σύνδ.)	= αν και, παρόλο που...
infestus -a -um	(επίθετο β')	= εχθρικός
minax, minacis	(επίθετο γ')	= απειλητικός
cur	(ερωτημ. επίρ.)	= γιατί
conspectus -us	(αρσενικό δ', s.t.)	= θέα, όψη
	cum in conspectu Roma fuit	= όταν είδες τη Ρώμη
succurrit, succurrit, succursum, -ere + δοτ.(απρόσ. 3)		= έρχεται κάτι στο νου κάποιου
intra (πρόθεση) + αιτιατική		= μέσα
domus -us	(θηλυκό δ')	= σπίτι
penates -ium	(αρσενικό γ', p.t.)	= οι θεοί του σπιτιού
coni(u)n(x) -gis	(αρσενικό & θηλυκό γ')	= ο,η σύζυγος
liberi -orum	(αρσενικό β', p.t.)	= τα παιδιά
pario, peperit, partum, parere (3) (15 -io)		= γεννώ, αποκτώ
	(μτχ. Μέλλ. pariturus)	
oppugno -avi -atum -are (1)		= πολιορκώ
filius -ii/i	(αρσενικό β')	= ο γιος
liber -a -um	(επίθετο β')	= ελεύθερος
morior, mortuus sum, mori (αποθ.3) (15 -io)		= πεθαίνω
	(μτχ. Μέλλ. moriturus)	

patior, passus sum, pati (αποθ.3)(15 -io)	= παθαίνω
at (αντιθετ. σύνδ., δηλώνει έντονη αντίθεση)	= αλλά
contra (τροπικό επίρ.)	= αντίθετα
pergo, perrexi, perrectum, pergere(3)	= κατευθύνομαι προς
miser -a -um (επίθετο β')	= άθλιος, δυστυχής
immaturus -a -um (επίθ. β', χωρίς παραθετ.)	= πρόωρος
servitus -utis (θηλυκό γ')	= δουλεία, σκλαβιά
maneo, mansi, mansum, manere (2)	= (περι)μένω
mors, mortis (θηλυκό γ')	= θάνατος
longus -a -um (επίθετο β')	= μακρός

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Μήπως ήρθα σε εχθρό και είμαι αιχμάλωτη στο στρατόπεδό σου; Σε τέτοιο σημείο με κατάντησε η μακροζωία και τα δυστυχημένα γηρατεία μου, που να σε δω πρώτα εξόριστο και ύστερα εχθρό; Πώς μπόρεσες να ερημώσεις αυτή τη χώρα, που σε γέννησε και σε ανάθρεψε; Δε σου πέρασε η οργή τη στιγμή που πατούσες τα σύνορα της πατρίδας σου; Παρόλο που είχες φτάσει με τόσο εχθρική διάθεση κι απειλητική, γιατί, σαν είδες τη Ρώμη, δεν πέρασε αυτή η ιδέα από το μυαλό σου: "Μέσα σ' εκείνα εκεί τα τείχη βρίσκονται το σπίτι μου και οι θεοί μου, η μάνα, η γυναίκα και τα παιδιά μου"; Αν λοιπόν εγώ δε σε γένναγα, η Ρώμη δε θα βρισκόταν πολιορκημένη· αν δεν είχα γιο, θα πέθαινα λεύτερη σε λεύτερη πατρίδα. Εγώ τίποτα πια δεν μπορώ να πάθω κι ούτε θα είμαι τόσο δυστυχημένη για πολύ ακόμα· αυτούς εδώ όμως, αν συνεχίσεις, τους περιμένει ή πρόωρος θάνατος ή μακρόχρονη σκλαβιά.

ΜΑΘΗΜΑ XLIV

Haec est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla caritas, nulla fiducia benevolentiae stabilis esse potest: tyrannis omnia semper suspecta atque sollicita sunt; nullus locus amicitiae eis est. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: "Tum

intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram".

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

tyrannus -i	(αρσενικό β')	= τύραννος
vita -ae	(θηλυκό α')	= ζωή
nullus -a -um	(αόρ. επιθ. αντων.)	= κανείς
fides -ei	(θηλυκό ε', s. t.)	= εμπιστοσύνη
caritas -tis	(θηλυκό γ')	= αγάπη, στοργή
fiducia -ae	(θηλυκό α', s.t.)	= πίστη
benevolentia -ae	(θηλυκό α', s.t.)	= καλή θέληση, εύνοια
stabilis -is -e	(επίθετο γ')	= σταθερός
suspectus -a -um		= ύποπτος
	(μτχ. παρακ. του q. suspicio: 15 -io)	
	[suspicio -pexi -pectum -ere]	= παρατηρώ, υποπτεύομαι
sollicitus -a -um	(επίθετο β')	= ταραγμένος
amicitia -ae	(θηλυκό α')	= φιλία
nescio -ci(v)i -citum -ire (4)		= αγνοώ
diligo -lexi -lectum -ligere (3)		= αγαπώ
metuo -tui -tutum -ere (3)		= φοβάμαι
puto (1)		= νομίζω
colo, colui, cultum, colere (3)		= σέβομαι
	Παθητ. Φωνή: color	= με σέβονται, είμαι αντικείμενο
	σεβασμού	
simulatio -nis	(θηλυκό γ')	= προσποίηση, υποκρισία
dumtaxat	(ποσοτικό επίρ.)	= μόνον, τουλάχιστον
tempus -oris	(ουδέτερο γ')	= χρόνος
	ad tempus	= για κάποιο χρονικό διάστημα
quodsi	(υποθετικός σύνδ.)	= αν όμως ...
forte	(τροπικό επίρ. < αφαιρετ. εν του fors, -tis)	= τυχαία
plerumque	(χρονικό επίρ.)	= συνήθως
inops, inopis	(μονοκαταλ. επίθετο γ')	= αυτός που έχει έλλειψη από κάτι,
	(ΠΡΟΣΟΧΗ: αφαιρ. εν. : -I, γεν. πληθ.: -um, αδόκιμος ο πληθ. του ουδετ.)	
	στερημένος	
	Ανώμαλος σχηματ. παραθετ.: egentior – egentissimus (< egens, -tis).	
cado, cecidi, casum, cadere (3)		= πέφτω
intellego και intelligo, -lexi -lectum -legere (3)		= καταλαβαίνω
amicus -i	(αρσενικό β')	= φίλος
fero, tuli, latum, ferre (3)		= φέρω
	ferunt = dicunt	= λένε, αναφέρουν
ex(s)ulo (1)		= είμαι εξόριστος

fidus -a -um	(επίθετο β')	= πιστός
infidus -a -um	(επίθετο β')	= άπιστος, ψεύτικος
habeo, habui, habitum, habere (2)		= έχω
neuter -tra -trum	(αντωνυμ. επίθ.)	= ούτε ο ένας, ούτε ο άλλος
refero, re(t)tuli, relatum, referre(3)		= ανταποδίδω
gratiam refero alicui		= ανταποδίδω τη χάρη σε κάποιον

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Αυτή είναι η ζωή των τυράννων, στην οποία δεν μπορεί να υπάρξει καμιά εμπιστοσύνη, καμιά αγάπη, καμιά πίστη σε σταθερή φιλία. Οι τύραννοι πάντα υποπτεύονται και ανησυχούν για όλα· καμιά θέση για φιλία δεν υπάρχει σ' αυτούς (ή: η φιλία δεν έχει καμιά θέση σ' αυτούς). Γιατί δεν ξέρω ποιος μπορεί ν' αγαπά αυτόν που φοβάται ή αυτόν από τον οποίο θεωρείται φοβερός (ή: που νομίζει ότι τον φοβάται). Εντούτοις (οι τύραννοι) δέχονται τον υποκριτικό σεβασμό των γύρω τους τουλάχιστον για ορισμένο χρονικό διάστημα. Αν όμως τύχει να χάσουν την εξουσία, όπως συμβαίνει συνήθως, τότε γίνεται αντιληπτό, πόσο στερημένοι από φίλους υπήρξαν. Αυτό είναι που αναφέρουν ότι είπε ο Ταρκύνιος, όταν ήταν εξόριστος: "Τότε κατάλαβα, ποιους είχα πιστούς φίλους και ποιους αναξιόπιστους, όταν δεν μπορούσα πια ν' ανταποδώσω χάρη σε κανέναν απ' τους δύο".

ΜΑΘΗΜΑ XLV

Caesar ex captivis cognoscit quae apud Ciceronem gerantur quantoque in periculo res sit. Tum cuidam ex equitibus Gallis persuadet ut ad Ciceronem epistulam deferat. Curat et providet ne, intercepta epistula, nostra consilia ab hostibus cognoscantur. Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit. Legatum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut tragulam mitteret. Haec casu ad turrim adhaesit et

tertio post die a quodam milite conspicitur et ad Ciceronem defertur. Ille epistulam perlegit militesque adhortatur ut salutem sperent.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

captivus -a -um	(επίθ. β', εδώ ουσιαστικοπ.)	= αιχμάλωτος
cognosco -novi -nitum -ere (3)		= γνωρίζω
quis, quid	(ουσιαστ. ερωτημ. αντων.)	= ποιος, τι
gero, gessi, gestum, gerere (3)		= διεξάγω
quantus -a -um	(ερωτημ. αντων.)	= πόσος, πόσο μεγάλος.
periculum -i	(ουδέτερο β')	= κίνδυνος
quidam, quaedam, quiddam	(ουσιαστ. αόρ. αντων.)	= κάποιος
eques, equitis	(αρσενικό γ')	= ιππέας
persuadeo -suasi -suasum -ere (2)	+ δοτ. + βουλητ. πρότ.	= πείθω κάποιον να κάνει κάτι
epistula -ae	(θηλυκό α')	= επιστολή
defero -tuli -latum -ferre (3)		= μεταφέρω
curo (1)		= φροντίζω να...
provideo -vidi -visum -ere (2)		= προνοώ
ne	(βουλητ. σύνδ.)	= να μην ...
intercipio -cepi -ceptum -cipere (3)(15 -io)		= αρπάζω κάτι (πριν φτάσει στον προορισμό του) (< inter + capio)
consilium -ii/i	(ουδέτερο β')	= σχέδιο
conscribo -scripsi -scriptum -scribere (3)		= γράφω
Graecis litteris	(= graece: επίρρ.)	= στα Ελληνικά
mitto, misi, missum, mittere (3)		= στέλνω
legatus -i	(αρσενικό β')	= αγγελιοφόρος
moneo, monui, monitum, monere (2)		= συμβουλεύω
adeo, adi(v)i, aditum, adire (4)		= πλησιάζω (< ad + eo)
amentum -i	(ουδέτερο β')	= ιμάντας, λουρί
tragula -ae	(θηλυκό α')	= είδος ακοντίου
adligo (1)		= δένω (σε κάτι)
intra	(πρόθεση + αιτιατ.)	
	Παράγ. επίθ. συγκριτ. β. interior και υπερθετ. β. intimus	= μέσα στο ...
castrum -i	(ουδέτερο β')	= φρούριο
	ετερόσημο: castra -orum	= στρατόπεδο
abicio -ieci -iectum -ere (3) (15 -io)		= ρίχνω, πετώ (< ab + iacio)

scribo -psi -ptum -ere (3)	= γράφω
legio -nis (θηλυκό γ')	= λεγεώνα
celeriter (τροπικό επίρ.< επιπιθ. celer)	= γρήγορα
adsum, adfui, adesse	= έρχομαι, είμαι παρών
μετ. μέλλ. adfuturus, -a, -um	
vereor, veritus sum, vereri (αποθ. 2)	= φοβάμαι
constituo -stitui -stitutum -ere (3) + βουλητ. πρότ. = αποφασίζω να ...	
casus -us (αρσενικό δ')	= τυχαίο περιστατικό
casu (αφαιρετική)	= τυχαία
turris -is (θηλυκό γ', αιτ. turrim , αφαιρ. turri , γεν. πληθ. turrium)	= πύργος
adhaeresco -haesi -haesum -ere (3)	= προσκολλιέμαι
conspicio -spexi -spectum -ere (3)(15 -io) (cum + specio)	= βλέπω (πέφτει το μάτι μου)
perlego -legi -lectum -ere (3)	= διαβάζω μέχρι το τέλος
adhortor, adhortatus sum, adhortari (αποθ. 1)	= προτρέπω
spero (1)	= ελπίζω
salus -utis (θηλυκό γ', ο πληθ. δεν είναι σε χρήση)	= σωτηρία

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Καίσαρας πληροφορείται από τους αιχμαλώτους τι συμβαίνει στο στρατόπεδο του Κικέρωνα και πόσο κρίσιμη είναι η κατάσταση. Τότε πείθει κάποιον από τους Γαλάτες ιππείς να μεταφέρει ένα γράμμα στον Κικέρωνα. Φροντίζει και προνοεί να μην μαθευτούν τα σχέδιά μας από τους εχθρούς, αν αρπάξουν το γράμμα. Για το λόγο αυτό στέλνει επιστολή γραμμένη στα Ελληνικά. Συμβουλεύει τον ταχυδρόμο, αν δεν μπορέσει να πλησιάσει, να δέσει το γράμμα στον ιμάντα του ακοντίου και να το ρίξει μέσα στο στρατόπεδο. Στην επιστολή γράφει πως θα έλθει σύντομα (γρήγορα) με τις λεγεώνες του. Ο Γαλάτης επειδή φοβήθηκε τον κίνδυνο, αποφάσισε να ρίξει το ακόντιο. Κατά σύμπτωση αυτό καρφώθηκε σ' ένα πύργο· τρεις μέρες αργότερα το είδε ένας στρατιώτης και το πήγε στον Κικέρωνα. Αυτός διάβασε όλο το γράμμα και προέτρεψε τους στρατιώτες του να ελπίζουν στη σωτηρία τους.